

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODJEL

PREDMET ŽAJA protiv REPUBLIKE HRVATSKE

(Zahtjev br. 37462/09)

PRESUDA

STRASBOURG

4. listopada 2016. godine

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Žaja protiv Republike Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *Predsjednica,*

Julia Laffranque,

Nebojša Vučinić,

Valeriu Griţco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani, *suci,*

i Stanley Naismith, *tajnik odjela,*

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 6. rujna 2016. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 37462/09) protiv Republike Hrvatske što ga je 5. svibnja 2009. godine hrvatski državljani g. Miljenko Žaja („podnositelj zahtjeva”) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. P. Krnić, odvjetnik iz Slavenskog Broda. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa. Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je, zbog krivog tumačenja mjerodavnog prava koje se razlikuje od onoga što su ga usvojila domaća tijela u drugim sličnim predmetima, osuđen i novčano kažnjen zbog carinskog prekršaja premda nije učinio ništa nezakonito.

4. Vlada je obaviještena o zahtjevu 24. ožujka 2011. godine.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj zahtjeva rođen je 1958. godine i živi u Pragu.

6. Podnositelj zahtjeva tvrdi da živi u Pragu od 18. studenog 2000. godine kada su mu češke vlasti odobrile vizu za produženi boravak (dozvolu za dugotrajni boravak). Podnositelju zahtjeva je 18. veljače 2008. godine dodijeljeno pravo stalnog boravka u Češkoj Republici (dozvola za

stalni boravak). Međutim, on nije odjavio svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj.

7. Podnositelj zahtjeva je 5. lipnja 2008. godine kupio automobil (Mercedes S 350 L) u Njemačkoj i 10. lipnja 2008. godine registrirao ga je u Češkoj Republici na svoje ime.

8. Podnositelj zahtjeva je 11. lipnja 2008. godine ušao sa svojim automobilom u Hrvatsku. Tvrdio je da je svrha njegove posjete bila, *inter alia*, objavljivanje njegovog prebivališta u Republici Hrvatskoj.

9. Policija je 15. lipnja 2008. godine zaustavila podnositelja zahtjeva u Zagrebu dok je vozio svoj automobil. Policijska tijela, smatrajući sumnjivim da hrvatski državljanin vozi automobil stranih registracijskih oznaka, zaplijenila su automobil i prijavila predmet Carinskoj upravi sumnjajući da je automobil uvezen u Republiku Hrvatsku bez plaćanja mjerodavnih poreza i da je stoga počinjen prekršaj.

10. Podnositelj zahtjeva je 17. lipnja 2008. godine odjavio svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj.

11. Podnositelj zahtjeva ponovno je prijavio svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj 15. rujna 2008. godine.

A. Upravni postupak

1. Glavni postupak

12. U međuvremenu, 16. lipnja 2008. godine Carinska uprava Ministarstva financija pokrenula je upravni postupak s ciljem utvrđivanja je li podnositelj zahtjeva dužan platiti porez na uvoz svog vozila i, ako je tome tako, u kojem iznosu. Istog dana, Carinska uprava donijela je odluku kojom se zapljenjuje automobil podnositelja zahtjeva protiv koje podnositelj zahtjeva nije uložio žalbu.

13. Carinska uprava je 11. prosinca 2008. godine donijela odluku kojom se podnositelju zahtjeva nalaže plaćanje, do 30. prosinca 2008. godine, carinskog duga (koji se sastoji od PDV-a i posebnog poreza na motorna vozila) koji duguje zbog uvoza svojeg automobila, a koji je iznosio 527.747,08 hrvatskih kuna (HRK).¹

14. Podnositelj zahtjeva nije uložio žalbu protiv te odluke koja je stoga postala konačna i izvršna 3. siječnja 2009. godine.

2. Upravni ovršni postupak

15. Kako podnositelj zahtjeva nije platio navedeni iznos, 23. veljače 2009. godine Carinska uprava pokrenula je ovršni postupak i donijela odluku o zapljeni njegovog automobila i naložila njegovu prodaju s ciljem naplate prethodno navedenog carinskog duga.

¹ Približno 71.251 eura (EUR) u tom trenutku.

16. Odlukom od 5. lipnja 2009. godine Ministarstvo financija, kao drugostupanjsko upravno tijelo, odbilo je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdilo prvostupanjsku odluku od 23. veljače 2009. godine.

17. Podnositelj zahtjeva podnio je 6. listopada 2009. godine upravnu tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske.

18. Taj sud, koji je u međuvremenu postao Visoki upravni sud Republike Hrvatske, odbio je 9. svibnja 2012. godine upravnu tužbu podnositelja zahtjeva.

B. Prekršajni postupak

19. U međuvremenu, 17. srpnja 2008. godine, Carinska uprava također je pokrenula prekršajni postupak protiv podnositelja zahtjeva zbog toga što je uvezao svoj auto u Republiku Hrvatsku bez plaćanja mjerodavnih poreza.

20. Carinska uprava je 31. srpnja 2008. godine proglasila podnositelja zahtjeva krivim za prekršaj temeljem članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona (vidi odlomak 29. u nastavku) i odredila mu novčanu kaznu u iznosu od 5.000 HRK². Carinska uprava utvrdila je da je podnositelj zahtjeva imao prebivalište u Republici Hrvatskoj u trenutku počinjenja prekršaja. Stoga, bilo je irelevantno to što nije plaćao porez na dohodak u Republici Hrvatskoj, to što je imao zdravstveno osiguranje u Češkoj Republici, a ne u Republici Hrvatskoj i to što mu je odobren stalni boravak u Češkoj Republici. Zbog toga što je imao prebivalište u Republici Hrvatskoj, nije zadovoljio uvjete za izuzećem od plaćanja carine navedene u članku 5. Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu („Istanbulska konvencija”) koji navodi da registrirani vlasnik vozila registriranog u inozemstvu mora, kako bi stekao pravo na izuzeće, imati prebivalište izvan područja države u koje se vozilo uvozi (vidi odlomak 45. u nastavku).

21. Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske je 8. rujna 2008. godine ukinuo prvostupanjsku odluku zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i vratio predmet na ponovno odlučivanje Carinskoj upravi. Mjerodavni dio tog rješenja glasi kako slijedi:

„Kao odlučne razloge za svoju odluku kojom je okrivljenik proglašen krivim, [Carinska uprava] navodi da [on] ima prebivalište u ... Republici Hrvatskoj, na adresi u Zagrebu, ..., a da činjenica što posjeduje boravišnu dozvolu, odnosno valjanu vizu Češke Republike, nije valjani dokaz da bi okrivljenik mogao ostvariti pravo na uvoz [svog] vozila uz potpuno oslobođenje od plaćanja carine temeljem Konvencije o privremenom uvozu.

Međutim, upravo takvo obrazloženje pobijanog rješenja, zajedno s ostalim sadržajem spisa predmeta, ukazuje da je provedeni dokazni postupak manjkav, te da [Carinska uprava] nije [dala dovoljne] razloge o odlučnim činjenicama na kojima temelji svoju odluku, odnosno da između njih [to jest, tih činjenica i danih razloga] postoji znatna proturječnost. [Konkretno, Carinska uprava] prilikom konstatiranja

² Otprilike 690 EUR u to vrijeme.

činjenice da [okrivljenik] posjeduje boravišnu dozvole odnosno vizu Češke Republike, dodatno obrazlaže [kako bi potkrijepila svoj zaključak] da okrivljenik ima prebivalište u ... Republici Hrvatskoj, te da nije porezni obveznik u ... Republici Hrvatskoj te da nije niti osiguran pri Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje.

...

... [T]ijekom prvostupanjskog postupka [pred Carinskom upravom] okrivljenik je iznio okolnosti i dostavio dokaze koji, prema njegovom mišljenju, ukazuju na to da nije počinio prekršaj za koji je optužen. [Carinska uprava je stoga] bila dužna provesti iscrpniji dokazni postupak kako bi potpuno i pravilno utvrdila [mjerodavno] činjenično stanje.

...

Sud smatra da u konkretnom slučaju nedostaju razlozi za neprihvatanje okrivljenikovog statusa u Češkoj Republici, objašnjenje gdje okrivljenik zaista živi [boravi] te stoga i jasan zaključak oko toga ispunjava li ili ne uvjete koji su propisani člankom 5. Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu. ...”

22. U ponovljenom postupku, Carinska uprava je odlukom od 9. listopada 2008. godine ponovno proglasila podnositelja zahtjeva krivim za isti prekršaj i kaznila ga novčanom kaznom u iznosu od 5.000 HRK. Carinska uprava je ponovno utvrdila da je u vrijeme počinjenja prekršaja podnositelj zahtjeva imao prebivalište u Republici Hrvatskoj sukladno Zakonu o prebivalištu i boravištu građana (vidi odlomak 32. u nastavku) te stoga nije zadovoljio uvjete za izuzeće od plaćanja carine navedene u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije (vidi odlomak 45. u nastavku). Stoga, činjenica da je podnositelj zahtjeva boravio u Češkoj Republici nije bila relevantna jer nije dokazao da je tamo imao prebivalište. Mjerodavni dio tog rješenja glasi kako slijedi:

„Nakon provedenog dokaznog postupka, ..., ovo tijelo nalazi da je okrivljenik Miljenko Žaja počinio carinski prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona koji mu je stavljen na teret.

Člankom 241. stavkom 1. točkom 10. [Carinskog zakona] propisano je da će se novčanom kaznom kazniti za prekršaj osoba ako postupa s robom kao da ispunjava uvjete za privremeni uvoz, a to postupanje je protivno uvjetima za privremeni uvoz robe propisanim odredbama Carinskog zakona ili [Istanbulskom] konvencijom .

U postupku je nesporno utvrđeno da je okrivljenik zatečen 15. lipnja 2008. godine kako upravlja spornim vozilom stranih registarskih oznaka Republike Češke na teritoriju Republike Hrvatske kao da ispunjava uvjete za privremeni uvoz, a to postupanje je protivno uvjetima za privremeni uvoz robe propisanim odredbama Carinskog zakona ili [Istanbulskom] konvencijom, budući je isti hrvatski državljanin i jer je u vrijeme počinjenja prekršaja imao prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Prava i obveze sudionika u carinskom postupku te ovlaštenja carinskih vlasti u vezi s prijevoznim sredstvima koja na hrvatsko carinsko područje uvoze fizičke osobe propisana je odredbama [Istanbulske] konvencije. Isto tako odredbama Carinskog zakona i Uredbe za provedbu Carinskog zakona propisan je carinski postupak i nadzor nad prijevoznim sredstvima sa stranim registarskim oznakama na hrvatskom carinskom području.

Nesporno je utvrđeno da je okrivljenik hrvatski državljanin koji je u vrijeme ... počinjenja prekršaja imao prebivalište u ... Republici Hrvatskoj. Njegove tvrdnje tijekom obrane, da ima prijavljeno boravište u Republici Češkoj nisu prihvaćene kao osnova za oslobođenje od odgovornosti ... Naime, sama činjenica da posjeduje boravišnu dozvolu ne predstavlja dokaz temeljem kojeg može ostvariti pravo na uvoz [svojeg] automobila uz potpuno oslobođenje od plaćanja carine temeljem Konvencije o privremenom uvozu, jer nema prebivalište u inozemstvu.

To je iz razloga što je postupak privremenog uvoza prijevoznih sredstava za privatnu uporabu reguliran člankom 5. Aneksa C [Istanbulske] konvencije, na način da je propisano da prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza na ime osobe sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza i moraju ih uvesti i rabiti osobe s prebivalištem na tom teritoriju.

Što se tiče njegovog osobnog statusa na nesporan način je utvrđeno da je okrivljenik hrvatski državljanin, a da je do 17. svibnja 2008. godine imao [svoje] prebivalište u Republici Hrvatskoj u Zagrebu. Također, nakon što je protiv okrivljenika podnesena prijava za počinjenje prekršaja, isti je odjavio svoje prebivalište u Zagrebu, a prema stavu ovog tijela - sve u cilju da izbjegne odgovornost za prekršaj. U vrijeme počinjenja prekršaja okrivljeni nije udovoljavao uvjetima za privremeni uvoz i [stoga nije imao pravo na] upravljanje predmetnim osobnim vozilom stranih registarskih oznaka uz potpuno oslobođenje. Naime, [člankom 5.] Aneksa C [Istanbulske] konvencije izričito se navodi da pravo na privremeni uvoz imaju osobe koje imaju prebivalište izvan teritorija privremenog uvoza, odnosno izvan Republike Hrvatske.

Ovo tijelo je razmotrilo tvrdnje okrivljenika da on nije porezni obveznik u Republici Hrvatskoj, a što proizlazi iz potvrde Porezne uprave od 23. lipnja 2008. godine, kao i dokaz [u tom smislu] da nije osiguran pri Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, niti posjeduje socijalno [osiguranje] u Republici Hrvatskoj. Međutim, ti dokazi nisu od utjecaja na donošenje drugačijeg rješenja, jer činjenica [posjedovanja ili neposjedovanja] zdravstvenog osiguranja i socijalnog osiguranja nije dokaz koji upućuje na prebivalište u inozemstvu.

Ovo tijelo je ujedno uzelo u obzir činjenicu da je okrivljenik zdravstveno osiguran u Republici Češkoj od 03. listopada 2007. godine, međutim samo postojanje [zdravstvenog] osiguranja nije od bitnog utjecaja na donošenje drugačijeg rješenja, jer činjenica [posjedovanja] osiguranja, koje je po iskazu okrivljenika dobrovoljno ne daje [mu] pravo na privremeni uvoz predmetnog vozila uz potpuno oslobođenje.

Temeljem tako utvrđenog činjeničnog stanja, a shodno gore navedenim odredbama, ovo tijelo je nedvojbeno utvrdilo da okrivljenik nije ispunjavao uvjete za privremeni uvoz pa je, budući da je postupao s predmetnim vozilom protivno [tim] uvjetima, počinio prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona.

Ovo tijelo je [također] razmotrilo tvrdnju okrivljenika da je prijavljen u Republici Češkoj [kao stranac] adi produženog boravka i za što je priložio dokaz [u obliku] potvrde [izdane] od strane policije Češke Republike. Međutim, taj dokaz ne ukazuje na njegovo prebivalište u inozemstvu, nego samo na njegov boravak. Također i sam okrivljenik na glavnoj raspravi održanoj 30. rujna 2008. godine navodi samo činjenicu boravka u Češkoj Republici pa stoga to potvrđuje da okrivljenik nije u vrijeme počinjenja djela prekršaja imao uvjete za privremeni uvoz vozila uz potpuno oslobođenje sukladno Aneksu C [Istanbulske] konvencije.

Konkretno, nesporo je da je okrivljenik u vrijeme počinjenja prekršaja imao prebivalište u Republici Hrvatskoj. Člankom 2. Zakona o prebivalištu i boravištu

građana propisano je da je prebivalište mjesto u kojem se građanin naselio s namjerom da u njemu stalno živi i u kojem ima osigurano stalno stanovanje.

Također u postupku je razmotrena i službena izjava trgovačkog društva [ERC] od 13. kolovoza 2008. godine u kojoj se navodi da će se Miljenku Žaji pružiti smještaj od 1. siječnja 2008. godine. Međutim, [ta izjava] nije od odlučujuće važnosti za oslobođenje [okrivljenika] od odgovornosti, iz razloga što je ista izdana nakon što je doneseno [prvo] rješenje od 31. srpnja 2008. godine te jer navedenom izjavom se okrivljeniku ne daje pravo na privremeni uvoz uz potpuno oslobođenje.

Izjava koju je dao P.Ć. (pred javnim bilježnikom 22. rujna 2008. godine) a koja je isto razmotrena u dokaznom postupku, je nelogična i protivna navodu [i] Miljenka Žaje i službene izjave od 13. kolovoza 2008. godine, jer proizlazi da je stambeni prostor iznajmljen P.Ć.-u, a ne okrivljeniku dok u službenoj izjavi ERC-a od 13. kolovoza 2008. godine se navodi da će se Miljenku Žaji osigurati smještaj na adresi [u Pragu]. Nakon razmatranja tih dokaza, ovo tijelo smatra da su oni prikupljeni sa svrhom da se dokaže kako je okrivljenik iznajmio prostor za stanovanje u inozemstvu.

Također nije od utjecaja i dokaz okrivljenika da je njegova supruga direktorica tvrtke PZM iz Praga, jer okrivljenik u svojem iskazu od 22. srpnja 2008. godine navodi da njegova supruga živi u Zagrebu i da u Republici Hrvatskoj vodi svoje poslovanje.

Ovo tijelo ne osporava činjenicu da je okrivljenik 100 % invalid o čemu je priložio i dokaz članske iskaznice [koju je izdala druga osoba s invaliditetom] na njegovo ime s prebivalištem [za koje je navedeno da se nalazi] u Zagrebu...

U postupku su ocijenjeni svi dokazi koje je okrivljenik priložio, međutim okrivljenik nije istima dokazao da prebiva u inozemstvu.

Na temelju svih dokaza nesporno je da je u vrijeme počinjenja prekršaja, okrivljenik bio hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj sa svim pravima i obvezama koje mu time pripadaju. Okrivljenik se u Republici Hrvatskoj nije mogao deklarirati kao osoba koja ima prebivalište u inozemstvu i uživati prava [takve] osobe u [vlastitoj] državi u kojoj je do 17. lipnja 2008. godine imao prebivalište. Stoga, okrivljenik nije ispunio uvjete za privremeni uvoz stranog automobila na teritorij Republike Hrvatske uz potpuno oslobođenje sukladno Aneksu C [Istanbulske konvencije], [i] Uredbe za primjenu Carinskog zakona jer je njegovo prebivalište u vrijeme počinjenja prekršaja bilo u Republici Hrvatskoj.

Slijedom navedenog ovo tijelo je donijelo odluku kojom se okrivljenik proglašava krivim, kao što je navedeno u izreci rješenja.”

23. Odlukom od 29. listopada 2008. godine Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku odluku podržavši tamo navedeno obrazloženje. Mjerodavni dio tog rješenja glasi kako slijedi:

„Protiv prvostupanjskog rješenja okrivljenik ... je podnio ... žalbu zbog bitne povrede odredaba prekršajnog postupka, nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o kaznenoj sankciji. U žalbi okrivljenik u bitnome navodi ... kako je dokazao da je u času ulaska u Republiku Hrvatsku ispunjavao sve zakonske pretpostavke za legalni privremeni ulaz spornog automobila [u Republiku Hrvatsku], da je prvostupanjsko tijelo smatralo upitnim valjanost vize Republike Češke, temeljem koje mu je [prvo] odobren

produženi boravak, a od 18. veljače 2008. godine stalni boravak, [i] da koristi stan u Pragu bez ograničenja pa smatra da nema nikakvih zakonskih razloga i dokaza da bi počinio predmetni prekršaj.

...

Žalba nije osnovana.

...

Okrivljenik neosnovano poriče odgovornost za počinjeni prekršaj, jer je prvostupanjsko tijelo[,] ... na temelju iskaza okrivljenika danih na raspravi održanoj 30. rujna 2008. godine te ... pisanih dokaza[,] ... ispravno utvrdilo da su se u ponašanju okrivljenika stekla sva bitna obilježja prekršaja iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona, jer je 15. lipnja 2008. godine u Zagrebu zatečen da upravlja ... vozilom marke Mercedes-Benz, ... [stranih] registarskih oznaka Republike Češke ..., kao da ispunjava uvjete za privremeni uvoz, a to postupanje je protivno uvjetima za privremeni uvoz robe, budući je u vrijeme počinjenja prekršaja imao prebivalište u Republici Hrvatskoj. Obzirom da je postupao protivno uvjetima za privremeni uvoz robe propisanim odredbama Carinskog zakona, odnosno [Istanbulskom] konvencijom, počinio je prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona.

...

Ostali žalbeni navodi također su neosnovani iz razloga što je ... Carinska uprava ... pravilno i točno utvrdila [mjerodavno] činjenično stanje ... uz pravilnu primjenu materijalnog prava...

Naime, posebni uvjeti za privremeni uvoz prijevoznih sredstava propisani su člankom 5. Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu u Glavi III., gdje je u točki b. propisano da prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza na ime osobe sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza i moraju ih uvesti i rabiti osobe s prebivalištem na tome teritoriju. Zakon o prebivalištu i boravištu građana u članku 2. propisuje da je prebivalište mjesto u kojem se građanin nastanio s namjerom da u njemu stalno živi.

Stoga, budući je tijekom provedenog [prvostupanjskog] postupka nesporno utvrđena odlučna činjenica da je okrivljenik hrvatski državljanin koji je u vrijeme počinjenja prekršaja imao prebivalište na području Republike Hrvatske, okrivljenik nije ispunjavao uvjete za privremeni uvoz stranog automobila na teritorij Republike Hrvatske kako to nalažu naprijed navedene odredbe Aneksa Konvencije o privremenom uvozu.

Zato [ovaj sud] u potpunosti potvrđuje pravilnost odluke prvostupanjskog tijela ... kojem je okrivljenik proglašen krivim i kažnjen za prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona..."

24. Podnositelj zahtjeva je potom, 12. studenog 2008. godine, podnio ustavnu tužbu protiv drugostupanjske odluke pozivajući se na navodna kršenja njegovih ustavnih prava na pošteno suđenje, jednakost svih pred zakonom i jednakost pred sudovima i drugim javnim tijelima. Pri tom se pozvao na članak 14. stavak 2., članak 26. i članak 29. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske (vidi odlomak 26. u nastavku). Tvrdio je da je Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske pogrešno protumačio tekst članka 5.

Aneksa C Istanbulske konvencije koji u službenom tekstu nije spominjao „prebivalište” već „življenje” u inozemstvu. Stoga je činjenica da je zadržao svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj dok je živio u Pragu nevažna. Podnositelj zahtjeva osim toga je tvrdio da značenje dano određenim pravnim pojmovima u domaćem zakonodavstvu ne može koristiti prilikom tumačenja istih ili sličnih pojmova u međunarodnim ugovorima. Konkretno, podnositelj zahtjeva tvrdio je kako slijedi:

„U presudi [od 29. listopada 2008. godine] Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske je potpuno netočno citirao tekst članka 5. točke b. ... Anexa [C] Konvencije o privremenom uvozu, navodeći [da] 'propisuje da prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza na ime osobe sa sjedištem i prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza i mora ih uvesti i rabiti osobe s prebivalištem na tom teritoriju' [isticanje je dodano].

Nasuprot tome, tekst članka 5. točke b. ... Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu objavljenim u Narodnim novinama [Međunarodni ugovori] br. 16/98 je potpuno drugačiji i glasi:

'... prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza, na ime osoba sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza, i moraju ih uvesti i koristiti osobe koje žive na tom teritoriju' [isticanje je dodano].

Očita razlika između [ta dva teksta] sastoji se u tome da je Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske kao uvjet za uporabu stranog automobila naveo uvjet [imanja] prebivališta na teritoriju druge države, dok sam tekst Konvencije [o privremenom uvozu] navodi uvjet da ta osoba živi na teritoriju druge države, a što pravno nije isto.

Osim toga, činjenica življenja na teritoriju druge države, tj. države iz koje potječe sporni automobil ne može se prosuđivati prema hrvatskim propisima, a poglavito ne na način kako je to prosudio [Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske], već se prema samoj Konvenciji [o privremenom uvozu] i Uredbi za provedbu Carinskog zakona, ... [prema kojima se] ... činjenica življenja na teritoriju druge države dokazuje se radnom dozvolom ili dozvolom boravka u stranoj državi.

... sve carinske uprave u ... Republici Hrvatskoj ... činjenicu življenja u drugoj državi pri ulasku građanina sa automobilom ... [u Republiku Hrvatsku] prosuđuju samo kontrolom radne ili boravišne dozvole.

Očito je da [su tijela vlasti] u predmetnom slučaju odstupila od zakonskih propisa i dosadašnje prakse ... namjernim netočnim citiranjem zakonskih propisa, kako bi se po svaku cijenu stvorili preduvjeti za kažnjavanje podnositelja.

...

... Podnositelj je nedvojbeno dokazao, prezentiranjem važeće vize za produljeni boravak, ugovora o korištenju stana i potvrde o socijalnom osiguranju da *de jure* i *de facto* živi u Republici Češkoj, i da je automobil kupio legalno prema važećim propisima Republike Češke. [Iz toga slijedi] da je podnositelj potpuno legalno ušao u Republiku Hrvatsku u skladu sa člankom 5. točkom b. ... [Aneksa C] Konvencije o privremenom uvozu, te da time nije počinio carinski prekršaj iz članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona. U svakom slučaju, [predmetna] carinska uprava ne bi dopustila ulazak podnositelja na teritorij Republike Hrvatske da nije ispunjavao navedene uvjete.

Potpuno je nejasno zašto bi podnositelj, kako je navedeno u prvostupanjskom rješenju, platio ikakav carinski dug [u navedenoj situaciji] kada nije tražio provođenje carinjenja, već samo privremeni uvoz. Ukoliko su carinske vlasti smatrale da privremeni uvoz nije dopušten onda su mogle naložiti da automobil bude izveden iz Republike Hrvatske ... na trošak podnositelja.

Gore opisani postupak sigurno predstavlja zlonamjerno uznemiravanje zbog razloga koji su dani i u isto vrijeme predstavlja opasan presedan za sve druge građane Republike Hrvatske.

Kada bi se ovakvi postupci primjenjivali na sve hrvatske državljane koji upravljaju automobilima stranih registarskih oznaka, samo nekoliko [takvih] automobila bi dnevno moglo ući u Republiku Hrvatsku. Osim toga, ukoliko bi stajalište nižih sudova i drugih državnih tijela u pogledu [tumačenja relevantnog] materijalnog prava bilo prihvaćeno, niti jedan od stotine tisuća građana Republike Hrvatske koji privremeno rade u Njemačkoj, Italiji ili Švicarskoj ne bi mogao ući u Republiku Hrvatsku je oni svi imaju zakonsko prebivalište u Republici Hrvatskoj. [Na taj način] bi svake godine nekoliko stotina tisuća automobila trebalo bit oduzeto, i to posebno kod građana Bosne i Hercegovine koji imaju dvojno državljanstvo, a koji svakodnevno ulaze u Republiku Hrvatsku.

Konkretno, [osporavanim] odlukama povrijeđeno je pravo na nepristrano i pošteno suđenje zajamčeno člankom 29. Ustava Republike Hrvatske jer iz razloga koji su gore navedeni, te odluke sigurno nisu pravične niti nepristrane. Sasvim suprotno, one su potpuno pristrane i eklatantno nepravične.

Odlukom da se prekršajno goni samo podnositelj, a ne stotine tisuća ostalih soba, sigurno predstavlja povredu članka 14. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske kojim se jamči podnositelju jednakost pred zakonom, te članka 26. Ustava Republike Hrvatske kojim se jamči jednakost građana Republike Hrvatske pred sudovima i drugim državnim tijelima.”

25. Odlukom od 8. travnja 2009. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, utvrdivši da se osporavana rješenja temelje na „ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog materijalnog prava”. Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske uručena je zastupniku podnositelja zahtjeva 22. travnja 2009. godine. Ona glasi kako slijedi:

„5. Prema odredbi članka 241. stavka 1. točke 10. Carinskog zakona, za prekršaj odgovara pravna ili fizička osoba ako postupa s robom kao da ispunjava uvjete za privremeni uvoz, a to postupanje je protivno uvjetima za privremeni uvoz robe propisanim odredbama Carinskog zakona ili Konvencijom o privremenom uvozu.

Konvencijom o privremenom uvozu, Aneksom C, člankom 5. točkom b. propisano je sljedeće:

(b) prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza, na ime osoba sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza, i moraju ih uvesti i koristiti osobe koje žive na tom teritoriju.

Polazeći od navedenih odredaba Carinskog zakona, te odredbe članka 5. točke b. Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu, kao i činjeničnog stanja utvrđenog u postupku ... (a osobito činjenice da je u postupku utvrđeno ... da je podnositelj u trenutku počinjenja prekršaja imao prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj

sukladno mjerodavnim odredbama Zakona o prebivalištu i boravištu građana), Ustavni sud Republike Hrvatske ocjenjuje da se pravna stajališta navedena u osporenim odlukama zasnivaju na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog materijalnog prava. Ustavni sud Republike Hrvatske utvrđuje da su nadležno upravno tijelo i Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, polazeći od činjeničnog stanja utvrđenog u postupku, obrazložili svoja stajališta iznesena u osporenim odlukama, za koja je nedvojbeno da nisu posljedica proizvoljnog tumačenja i samovoljne primjene mjerodavnog materijalnog prava.

Stoga, Ustavni sud Republike Hrvatske ocjenjuje da podnositelju osporenim odlukama nije povrijeđeno ustavno pravo jednakosti pred zakonom, zajamčeno člankom 14. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske.

6. Odredbom članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske propisano je:

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

[U ovom predmetu] upravno tijelo i tijelo sudbene vlasti postupali su unutar svojih nadležnosti utvrđenih zakonima. Iz spisa predmeta razvidno je da je prvostupanjsko upravno tijelo provelo dokazni postupak sukladno odredbama Zakona o prekršajima („Narodne novine” broj 88/02., 122/02. i 105/04.), dok je Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske meritorno odlučio o žalbi podnositelja. Također je razvidno da je podnositelju bilo omogućeno pratiti postupak i sudjelovati u njemu, te da je bio u mogućnosti poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i uložiti pravni lijek. Osporene odluke su valjano obrazložene te usvojene sukladno mjerodavnim postupovnim pravilima.

Zbog navedenog, [Ustavni] sud Republike Hrvatske smatra da osporenim odlukama podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo na pošteno suđenje.

U odnosu na tvrdnju podnositelja da u sličnim slučajevima nadležna tijela postupaju drugačije, samo po sebi ne znači da je u konkretnom slučaju osporenim odlukama podnositelju povrijeđeno ustavno pravo. Prema stajalištu [Ustavnog] Suda Republike Hrvatske, u postupku [kojem se prigovara] osporene odluke donesene su sukladno mjerodavnim propisima. Stoga činjenica da su u drugim postupcima donesene drugačije odluke nije od utjecaja na zakonitost odluka koje se osporavaju pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske u ovom postupku, niti mogu dovesti do drugačije odluke u ovom konkretnom slučaju.

7. Odredba članka 26. Ustava Republike Hrvatske, ... nije mjerodavna u ovom slučaju.”

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav Republike Hrvatske

26. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine” br. 56/90 s naknadnim izmjenama i dopunama) glase kako slijedi:

Članak 14. stavak 2.

„Svi su pred zakonom jednaki.”

Članak 26.

„Svi su građani i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti.”

Članak 29. stavak 1.

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.”

Članak 31. stavak 1.

„Nitko ne može biti kažnjen za djelo koje prije nego je počinjeno nije bilo utvrđeno zakonom ili međunarodnim pravom kao kazneno djelo ...”

Članak 134.

„Međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike, a po pravnoj su snazi iznad zakona. ...”

B. Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske*1. Mjerodavne odredbe*

27. Mjerodavan dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. godine („Narodne novine” br. 99/99), kako je izmijenjen Ustavnim zakonom o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 2002. godine („Narodne novine” br. 29/02), koji je stupio na snagu 15. ožujka 2002. godine, glasi kako slijedi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.”

Članak 65. stavak 1.

„Ustavna tužba mora sadržavati ... naznaku ustavnog prava za koje se tvrdi da je povrijeđeno s naznakom mjerodavne odredbe Ustava kojom se to pravo jamči ...”

Članak 71. stavak 1.

„ ... Ustavni sud razmatra samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.”

2. Sudska praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske

28. Ustavni sud Republike Hrvatske je 9. srpnja 2001. godine donio odluku br. U-III-368/1999 („Narodne novine”, br. 65/01) u predmetu u kojem se podnositeljica u ustavnoj tužbi pozvala na članak 3. i članak 19. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske od kojih se, prema sudskoj praksi tog suda, nijedan ne odnosi na ustavno pravo. Ustavni je sud Republike Hrvatske ipak prihvatio ustavnu tužbu utvrdivši povrede članka 14., članka 19. stavka 2. i članka 26. Ustava na koje se podnositeljica nije pozvala te je ukinuo osporene odluke. Ovako odlučujući presudio je kako slijedi:

„Stoga se niti na jednoj od navedenih ustavnih odredaba ne može zasnivati ustavna tužba.

U konkretnom se slučaju, međutim, kako će dalje biti obrazloženo, radi o specifičnoj pravnoj situaciji, zbog čega je ovaj sud, unatoč utvrđenju da nema i ne može biti povreda ustavnih odredaba na koje se podnositeljica izrijeком poziva, ocijenio da postoje okolnosti koje nalažu ukidanje odluka donesenih u konkretnom upravnom postupku, odnosno upravnom sporu.

...

Naime, iz navoda ustavne tužbe i iz stanja spisa predmeta posve evidentno proizlazi da povreda prava, osobito onih zajamčenih odredbama članka 14. (opća jednakost, jednakost svih pred zakonom), članka 19. stavka 2. (jamstvo sudske kontrole zakonitosti pojedinačnih akata tijela državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti) i članka 26. Ustava (jednakost u postupku pred sudovima, drugim državnim tijelima i tijelima koja imaju javne ovlasti) ...”

C. Carinski zakon**1. Mjerodavne odredbe**

29. Mjerodavne odredbe Carinskog zakona („Narodne novine”, br. 78/99 s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je bio na snazi između 1. siječnja 2000. godine i 30. lipnja 2013. godine, u mjerodavno vrijeme propisivale su kako slijedi:

Članak 4. stavak 1.

„Pojedini izrazi koji se rabe u ovom Zakonu, imaju sljedeće značenje:

1. ...

2. *Osobe s prebivalištem – sjedištem* u carinskom području su:

- fizičke osobe koje u carinskom području imaju prebivalište ili uobičajeno boravište,

...”

Članak 241. stavak 1.

„Novčanom kaznom ... kaznit će se za prekršaj ... od 1.000,00 do 100.000,00 kuna ... fizička osoba:

...

10. ako postupa s robom kao da ispunjava uvjete za privremeni uvoz, a to postupanje je protivno uvjetima za privremeni uvoz robe propisanim odredbama ovoga Zakona ili Konvencijom o privremenom uvozu,

...”

2. Mjerodavni podzakonski akti

30. Uredba za provedbu Carinskog zakona („Narodne novine”, br. 161/03 s naknadnim izmjenama i dopunama) koja je bila na snazi između 1. studenog 2003. godine i 30. lipnja 2013. godine, u mjerodavno vrijeme propisivale su kako slijedi:

Glava 5.

Privremeni uvoz

Odjeljak 2.

Uvjeti za odobravanje privremenog uvoza s potpunim oslobođenjem

Pododjeljak 1.

Prijevozna sredstva**Članak 265. stavak 1.**

„Potpuno oslobođenje [od carinskih obveza] će se odobriti za cestovna prijevozna sredstva ... u sljedećim slučajevima:

a) ako su registrirana izvan carinskog područja Republike Hrvatske i na ime osobe izvan carinskog područja Republike Hrvatske, a u slučaju da prijevozna sredstva nisu registrirana, smatra se da je navedeni uvjet zadovoljen, ako su u vlasništvu osobe sa sjedištem, odnosno uobičajenim mjestom stanovanja izvan carinskog područja Republike Hrvatske,

b) ako ih upotrebljava osoba s uobičajenim boravkom izvan carinskog područja Republike Hrvatske ...”

...

Članak 269.

„Ne isključujući primjenu drugih posebnih odredaba, rok za završetak postupka privremenog uvoza je ... za cestovna prijevozna sredstva koja privatno upotrebljavaju ... šest mjeseci u dvanaestomjesečnom razdoblju.”

D. Opći porezni zakon

31. Mjerodavni dio Općeg poreznog zakona („Narodne novine” br. 127/02 i 150/02) koji je bio na snazi između 1. siječnja 2001. godine i 31. prosinca 2008. godine propisuje kako slijedi:

I. TEMELJNE ODREDBE

Opće odredbe

Članak 1.

„Ovaj Zakon uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju propise o porezima i drugim javnim davanjima, ako posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima nije uređeno drugačije i predstavlja zajedničku osnovu poreznog sustava.”

Oblici javnih davanja

Članak 2. stavak 1. i stavak 3.

„(1) Javna davanja u smislu ovoga Zakona jesu porezi, carine, pristojbe i doprinosi.

...

(3) Carina je novčano davanje koje se plaća pri uvozu.”

...

IV. POREZNO - DUŽNIČKI ODNOS

4. Mjesna određenost poreznog obveznika

[Fiskalno] Prebivalište i uobičajeno boravište

Članak 37.

„(1) U smislu ovoga Zakona smatra se da porezni obveznik ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Boravak u stanu nije obavezan.

(2) Ako porezni obveznik u Republici Hrvatskoj ima u vlasništvu ili posjedu više stanova, prebivalište mjerodavno za oporezivanje utvrđuje se prema mjestu prebivališta obitelji, a za poreznog obveznika samca prema mjestu u kojem se pretežno zadržava ili prema mjestu iz kojeg pretežno odlazi na rad ili obavljanje djelatnosti.

(3) Ako porezni obveznik ima [fiskalno] prebivalište u tuzemstvu i inozemstvu, smatra se tuzemnim poreznim obveznikom.

(4) Uobičajeno boravište u smislu ovoga Zakona ima porezni obveznik u onome mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tome mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. Uobičajenim boravištem u smislu ovoga Zakona smatra se stalni ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Za određivanje

uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.”

E. Zakon o prebivalištu i boravištu građana

1. Mjerodavne odredbe

32. Mjerodavne odredbe Zakona o prebivalištu i boravištu građana („Narodne novine”, br. 53/1991) koji je bio na snazi između 8. siječnja 1991. godine i 29. prosinca 2012. godine glase kako slijedi:

Članak 1.

„Svaki hrvatski državljanin koji se nalazi na teritoriju Republike Hrvatske ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, a može imati i boravište.”

Članak 2.

„Prebivalište je mjesto u kojem se građanin naselio s namjerom da u njemu stalno živi i u kojem ima osigurano stalno stanovanje.”

...

Članak 5.

„Boravište građana može biti uobičajeno i privremeno.

Uobičajeno boravište je mjesto u kojem građanin trajnije boravi, bez namjere da se u tom mjestu naseli.

Privremeno boravište je mjesto u kojem se građanin zadržava do 30 dana.”

Članak 6. stavak 1.

„Građani su dužni prijaviti i odjaviti prebivalište, prijaviti uobičajeno boravište te prijaviti promjenu adrese stanovanja.”

Članak 16.

„(1) Novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od [10 do 25 EUR] kaznit će se za prekršaj:

- tko ne prijavi ili odjavi prebivalište, promjenu adrese stanovanja, odnosno ne prijavi boravište ili to ne učini u propisanom roku (članak 6. stavak 1., ...):

- tko u prijavi prebivališta, promjeni adrese stanovanja te prijavi boravišta dade neistinite ili netočne podatke (...).”

2. Mjerodavna sudska praksa i stav pravnih stručnjaka

33. Općenito je prihvaćeno među hrvatskim pravnim stručnjacima da prebivalište ima dva elementa: (a) objektivni element (*corpus*), to jest činjenicu da se pojedinac naselio (osnovao, uspostavio dom) na određenom mjestu i (b) subjektivni element, to jest namjeru (volju) stalnog življenja na tom mjestu (*animus semper manendi*). Ipak, nakon što se uspostavi,

prebivalište se ne gubi pukim gubitkom jednog od njegovih sastavnih elemenata. Primjerice osoba koja je (privremeno) odsutna iz grada gdje je uspostavila svoje prebivalište neće izgubiti taj status ako želi trajno živjeti tamo, to jest sve dok se on ili ona namjerava vratiti u isti. Isto tako, osoba koja je uspostavila svoje prebivalište u određenom gradu, no više ne namjerava (trajno) živjeti tamo, neće izgubiti svoje prebivalište u tom gradu sve dok još uvijek živi tako, to jest sve dok se on ili ona zaista ne preseli na neko drugo mjesto.

34. Smatra se da su hrvatski državljani koji privremeno rade i žive u inozemstvu zadržali svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj (vidi, na primjer, predmete Vrhovnog suda Republike Hrvatske br. Gž-4608/75 i Rev-325/81). Na primjer, u predmetu br. Us-8015/2002 od 23. studenog 2006. godine, Upravni sud Republike Hrvatske je ukinuo odluku Ministarstva unutarnjih poslova da po službenoj dužnosti odjavi prebivalište hrvatskog državljanina koji je otišao u Kanadu radi zapošljavanja u inozemstvu. Presudio je kako nema pravnog temelja za takvu odluku u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana jer je tužitelj napustio Republiku Hrvatsku samo privremeno, bez namjere stalnog boravka u inozemstvu. Relevantni dio te presude glasi kako slijedi:

„Iz navedenih zakonskih odredaba [Zakona o prebivalištu i boravištu građana] ... proizlazi da se svakom hrvatskom državljaninu koji se nalazi na teritoriju Republike Hrvatske garantira prebivalište u Republici Hrvatskoj te da hrvatski državljanin sam slobodno odlučuje o tome koje će mjesto na području Republike Hrvatske odabrati za svoje prebivalište. Kod toga je odlučna volja samog građanina, jer se prebivalištem može smatrati samo ono mjesto u kojem se građanin naselio s namjerom da u njemu stalno živi ...

Iz podataka spisa predmeta ... proizlazi da su tužiteljica, njezin suprug i djeca ... imali prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj, u mjestu H. ... te da su zbog zaposlenja supruga otišli svi zajedno privremeno živjeti u ... Republiku Bosnu i Hercegovinu, bez namjere da tamo trajno i ostanu. Nadalje, iz istog proizlazi da je suprug tužiteljice suvlasnik kuće u H., zajedno sa svojim ocem, dok u ... Republici Bosni i Hercegovini nemaju u vlasništvu nikakvih nekretnina.”

35. U tom predmetu, Upravni sud Republike Hrvatske posebno je naglasio kako Zakon o prebivalištu i boravištu građana ne određuje koliko dugo osoba može biti odsutna iz mjesta svog prebivališta da bi odsutnost imala pravne posljedice. Zbog istog razloga, u svojoj presudi br. Rev-87/1996-2 od 14. veljače 1996, Vrhovni sud Republike Hrvatske je mogao presuditi, premda u kontekstu stambenog zakonodavstva, kako se odsutnost tuženika (hrvatskog državljanina) iz Republike Hrvatske zbog zapošljavanja, koja je trajala šest godina tijekom kojih su on i njegova obitelj živjeli u Kanadi, stekli kanadsko državljanstvo i tijekom kojega su njegova djeca pohađala školu, ipak može smatrati privremenom.

36. Premda osoba može imati samo jedno prebivalište, jasno je (vidi članak 1. Zakona o prebivalištu i boravištu građana u prethodnom odlomku 32.) da može istovremeno imati svoje prebivalište i (uobičajeno) boravište

na različitim mjestima (primjerice, studenti, vojni ročnici, zatvorenici, dugotrajni bolnički pacijenti, koji studiraju, služe ili se liječe u mjestu različitom od mjesta njihovog prebivališta).

F. Prekršajni zakon

37. Mjerodavne odredbe Prekršajnog zakona („Narodne novine” br. 107/07 s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je na snazi od 1. siječnja 2008. godine glase kako slijedi:

38. Člankom 82. stavkom 3. određeno je ako Prekršajni zakon ne sadrži odredbe o pojedinim pitanjima prekršajnog postupka, na odgovarajući način će se primijeniti odredbe Zakona o kaznenom postupku (vidi odlomak 41. u nastavku).

39. Člancima 214.-216. propisan je pravni lijek obnove prekršajnog postupka pred Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske kojima se regulira postupak povodom zahtjeva za obnovom prekršajnog postupka.

40. Članak 220. glasi kako slijedi:

„(1) ... državni odvjetnik Republike Hrvatske može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv pravomoćnih sudskih odluka ... ako je povrijeđen zakon.

(2) Odredbe Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti i odlučivanje o njemu na odgovarajući će se način primjenjivati na zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

(3) Državni odvjetnik ne mora podići zahtjev za zaštitu zakonitosti ako smatra da je povrijeđen zakon, ali da povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i da se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.”

G. Zakon o kaznenom postupku

41. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine” br. 152/08 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je na snazi od 1. rujna 2011. godine glase kako slijedi:

Članak 502.

„1. ...

2. Odredbe o obnovi kaznenog postupka će se primijeniti i u slučaju kada je podnesen zahtjev za izmjenu pravomoćne sudske odluke na temelju konačne presude Europskog suda za ljudska prava kojom je u odnosu na okrivljenika utvrđena povreda prava i sloboda iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

3. Zahtjev za obnovom postupka na temelju konačne presude Europskog suda za ljudska prava može se podnijeti u roku od trideset dana od datuma konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava.”

...

Članak 509.

„1. Protiv pravomoćnih sudskih odluka Glavni državni odvjetnik može podignuti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je povrijeđen zakon.

2. Državni odvjetnik Republike Hrvatske podignut će zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv sudske odluke donesene u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom ili međunarodnim pravom.

3. ...”

III. MJERODAVNO ČEŠKO PRAVO**Zakon o boravištu stranaca**

42. Mjerodavan dio Zakona br. 326/1999 o boravištu stranaca na teritoriju Češke Republike (*Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky* – „the Czech Residence of Aliens Act”), koji je bio na snazi u mjerodavno vrijeme, propisuje kako slijedi:

Članak 68.

1. Dozvola za stalni boravak izdaje se strancima na njihov zahtjev nakon pet godina neprekidnog boravka u [zemlji].

2. Razdoblje navedeno u stavku 1. uključuje boravak u [zemlji] na [temelju] dugoročne vize [to jest vize za razdoblje koje premašuje 90 dana] ili boravišne dozvole [za dugotrajno boravište] ...

3. Razdoblje navedeno u stavku 1. također uključuje razdoblja odsutnosti [iz zemlje] tijekom vremena boravka ako je svako razdoblje odsutnosti ne premašuje šest uzastopnih mjeseci ili ako ukupno uzevši ne premašuju deset mjeseci ...

4. ...”

IV. MJERODAVNO MEĐUNARODNO PRAVO**A. Istanbulska Konvencija o privremenom uvozu***1. Mjerodavne odredbe*

43. Konvencija o privremenom uvozu („Istanbulska konvencija”) od 26. lipnja 1990. godine koja je stupila na snagu 27. studenog 1993. godine kao instrument Svjetske carinske organizacije. Privremeni uvoz bez plaćanja carine omogućen je kako bi se smanjili troškovi prelaska granica na minimum i kako bi se omogućilo slobodno kretanje roba preko granica. Cilj Istanbulske konvencije je pojednostaviti i harmonizirati postupke privremenog uvoza. Ima šezdeset i šest ugovornih strana (od kojih su četrdeset i četiri ratificirale njezin Aneks C o prijevoznim sredstvima) uključujući Republiku Hrvatsku, Češku Republiku i Europsku uniju.

44. Prema članku 34. stavku 3. Istanbulska konvencija je sastavljena „u jednom izvorniku, na engleskom i francuskom jeziku, s tim da su oba teksta podjednako vjerodostojna”.

45. Mjerodavne odredbe Istanbulske konvencije glase kako slijedi:

GLAVA I.

Opće odredbe

Definicije

Članak 1.

„Za potrebe ove Konvencije, izraz:

(a) „privremeni uvoz” znači:

carinski postupak prema kojem se neke proizvode (uključujući i prijevozna sredstva) može unijeti na carinski teritorij uz uvjetno oslobođenje od plaćanja uvoznih carina i poreza, a bez primjene zabrana ili ograničenja uvoza gospodarskog karaktera; takvu se robu (uključujući i prijevozna sredstva) treba uvesti sa točno određenom svrhom i ona mora biti namijenjena ponovnom izvozu u određenom roku u kojem ta roba mora ostati u istom stanju i bez promjena osim uobičajene amortizacije uslijed trošenja kod uporabe;

...”

...

ANEKS C

ANEKS O PRIJEVOZNYM SREDSTVIMA

...

GLAVA II.

Obuhvat

Članak 2.

„Privremeni uvoz bit će odobren u skladu sa člankom 2. ove Konvencije za sljedeće:

(a) prijevozna sredstva za komercijalnu ili privatnu uporabu;

(b) ...”

GLAVA III.

Ostale odredbe

Članak 5.

„Za primjenu povlastica koje jamči ovaj Aneks:

(a) ...

(b) prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza, na ime osoba sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza, [tekst Istanbulske konvencije na francuskom glasi: *résidant en dehors du territoire d'admission temporaire*], i moraju ih uvesti i koristiti osobe koje žive na tom teritoriju [*résidant dans un tel territoire*].”

...

Članak 9.

„1. ...

2. Prijevozna sredstva za privatnu uporabu mogu ostati na teritoriju privremenog uvoza u razdoblju, kontinuiranom ili ne, od šest mjeseci za svako razdoblje od 12 mjeseci.”

46. Istanbulska konvencija stupila je na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 3. prosinca 1998. godine. Ugrađena je u hrvatski pravni sustav vladinom Uredbom o pristupanju Konvenciji o privremenom uvozu („Narodne novine” – Međunarodni ugovori, br. 16/98). Pojam „*persons resident*” u članku 5. Aneksa C u hrvatskom tekstu Istanbulske konvencije preveden je, na mjestu prvog pojavljivanja, kao „osobe s prebivalištem”, a na mjestu drugog pojavljivanja kao „osobe koje žive”. Hrvatska verzija članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije objavljena u „Narodnim novinama” - Međunarodni ugovori (br. 16/1998 od 3. prosinca 1998.) glasi kako slijedi:

„Za primjenu povlastica koje jamči ovaj Aneks:

(a) ...;

(b) prijevozna sredstva za privatnu uporabu moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza, na ime osoba sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju izvan teritorija privremenog uvoza, i moraju ih uvesti i koristiti osobe koje žive na tom teritoriju.”

2. *Praksa hrvatskih tijela vlasti*

(a) **Praksa koju ju je dostavila Vlada**

(i) *Praksa Carinske uprave i sudska praksa Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske*

47. Iz (neobjavljene) prakse Carinske uprave (odluke br. P-1411/07 od 11. rujna 2007., P-374/08 od 27. studenog 2008., P-967/08 od 22. prosinca 2008., i P-520/08 od 23. travnja 2010.) i sudske prakse Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske (rješenja br. FPŽ-88/09 od 28. siječnja 2009., FPŽ-75/09 od 25. ožujka 2009., FPŽ-1162/10 od 8. veljače 2011., i FPŽ-1285/07 od 18. svibnja 2011.), koju je podnijela Vlada, proističe da su ta tijela vlasti protumačila pojam „*persons resident*” u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije kao „osobe koje imaju prebivalište” i pri tome su se pozvale na

definiciju prebivališta danu u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana (vidi odlomak 32. u prethodnom tekstu).

(ii) Sudska praksa Upravnog suda Republike Hrvatske

48. Iz (objavljene) sudske prakse Upravnog suda Republike Hrvatske koju je dostavila Vlada, proističe da je taj sud također protumačio pojam „*persons resident*” u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije kao „osobe koje imaju prebivalište” i pri tome su se pozvale na definiciju prebivališta danu u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana.

49. U predmetima br. Us-12183/2005 od 29. listopada 2008. i Us-11809/2005 od 19. ožujka 2009., Upravni sud Republike Hrvatske je odbio upravne tužbe tužitelja koji su uvezli plovila registrirana u inozemstvu u Republiku Hrvatsku bez plaćanja relevantnih poreza. Tako je odlučio zbog toga što je utvrdio da su tužitelji imali i prebivalište i uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj. Posebice, sud je utvrdio da su tužitelji imali prebivalište u Republici Hrvatskoj, ne samo zbog toga što im je prijavljeno prebivalište bilo u zemlji, već i zbog toga što su tamo imali zdravstveno i mirovinsko osiguranje.

50. U predmetu br. Us-11745/2001 od 18. siječnja 2006., Upravni sud Republike Hrvatske je odbio upravnu tužbu tužitelja koji je uvezao automobil registriran u inozemstvu bez plaćanja relevantnih poreza u Republici Hrvatskoj. Utvrdio je da je tužitelj imao prebivalište u Republici Hrvatskoj, ne samo zbog toga što mu je prijavljeno prebivalište bilo u zemlji, već i zbog toga što nije imao stranu boravišnu ili radnu dozvolu.

(b) Ostala mjerodavna praksa

(i) Mišljenja Carinske uprave

51. U nizu mišljenja izdanih u razdoblju od 19. prosinca 2006. do 10. siječnja 2013. (mišljenja br. 212-01/06-01/126 od 19. prosinca 2006., br. 415-01/07-01/09 od 30. ožujka 2007., br. 413-01/07-01/70 od 9. svibnja 2007., br. 413-04/07-01/127 od 10. kolovoza 2007., br. 413-01/08-01/235 od 4. lipnja 2008., br. 413-01/08-01/557 od 12. prosinca 2008., br. 413-01/09-01/59 od 26. siječnja 2009., br. 303-01/09-01/03 od 6. veljače 2009., br. 413-01/09-01/247 od 15. travnja 2009., br. 413-01/10-01/209 od 31. svibnja 2010., br. 413-01/12-01/135 od 3. travnja 2012., br. 413-01/11-01/319 od 15. rujna 2011., br. 413-01/11-01/376 od 24. listopada 2011., br. 413-01/12-01/77 od 27. veljače 2012., br. 413-01/12-01/199 od 23. svibnja 2012., br. 413-01/12-01/234 od 13. lipnja 2012., br. 413-01/12-01/379 od 20. rujna 2012., br. 413-01/12-01/481 od 22. studenog 2012., br. 413-01/13-01/4 od 3. siječnja 2013., br. 413-01/13-01/7 od 7. siječnja 2013., i 413-01/13-01/7 od 10. siječnja 2013.) danih kao odgovori na upite pojedinaca, Carinska uprava je dosljedno smatrala da pojam „*persons resident*” spomenut u Aneksu C Istanbulske konvencije treba tumačiti kao „osobe

koje imaju uobičajeno boravište”. U niti jednom od ovih mišljenja Carinska uprava se ne poziva na definiciju prebivališta koja je dana u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana ili u Općem poreznom zakonu. Umjesto toga, u jednom od mišljenja (mišljenje od 31. svibnja 2010.) ona se pozvala na definiciju uobičajenog boravišta koja je dana u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana (vidi odlomak 32. u prethodnom tekstu), dok se u četiri mišljenja (mišljenja od 22. studenog 2012. i od 3., 7. i 10. siječnja 2013.) pozvala na definiciju uobičajenog boravišta koja je dana u Općem poreznom zakonu (vidi odlomak 31. u prethodnom tekstu). Premda je u prvom od prethodno navedenih mišljenja (mišljenju od 19. prosinca 2006.) Carinska uprava smatrala da se ne može smatrati da osobe koje imaju prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju uobičajeno boravište u inozemstvu, u drugom mišljenju izrijekom je navela kako je prebivalište nevažno za određivanje ima li neka osoba uobičajeno boravište (mišljenje od 15. rujna 2011.).

52. Taj stav Carinske uprave najbolje je sažet u sljedećem citatu (mišljenja od 26. siječnja 2009., 6. veljače 2009., 15. travnja 2009., 15. rujna 2011. i 20. rujna 2012.):

„Uporaba strane robe na carinskom području Republike Hrvatske, u okviru postupka privremenog uvoza, regulirana je odredbama članaka 145. do 152. Carinskog zakona, te odgovarajućim odredbama članaka 260. - 297. Uredbe za provedbu Carinskog zakona, sve nastavno na međunarodnu Konvenciju o privremenom uvozu.

Osnovno pravilo iz članka 265. gore navedene Uredbe je da se motorna vozila koja su registrirana izvan carinskog područja Republike Hrvatske, mogu u našoj zemlji koristiti (upravljati) samo od strane osoba koje također imaju uobičajeno boravište u drugoj zemlji (pojam uobičajenoga boravišta podrazumijeva da se na nekom području trajno boravi najmanje 183 dana u jednoj godini). Osim stranih državljana s boravištem u drugoj zemlji, ovo pravo mogu koristiti i hrvatski državljani koji borave u trećoj zemlji radi rada, studiranja ili drugog razloga, te koji povremeno svojim vozilima dolaze u Republiku Hrvatsku radi posjeta, godišnjeg odmora i slično. U slučaju provedbe carinskog nadzora kojem je svrha utvrditi da li su ispunjeni spomenuti uvjeti za korištenje vozila strane registracije, potrebno je podnijeti dokaze kojima se dokazuje postojanje dozvole za boravak, [obrazac] registracije boravišta ili [dokaz] smještaja, zaposlenja, studiranja i sl. u inozemstvu.”

(ii) *Priopćenje za javnost Carinske uprave od 4. travnja 2011.*

53. Carinska uprava je 4. travnja 2011. godine izdala priopćenje za javnost pod naslovom „*Korištenje vozila sa stranim registracijskim oznakama na carinskom području Republike Hrvatske*”. Mjerodavni dio tog priopćenja za javnost glasi:

„Ministarstvo financija - Carinska uprava u svrhu kontinuiranog informiranja javnosti o važećim carinskim propisima te u svrhu izbjegavanja mogućih nepravilnosti odnosno nezakonitosti zbog nepoznavanja važeće zakonodavne regulative, želi upoznati javnost o načinu uporabe vozila stranih registracijskih oznaka na carinskom području Republike Hrvatske te daje sljedeće priopćenje:

Uporaba strane robe na carinskom području Republike Hrvatske, u konkretnom slučaju automobila sa stranim registracijskim oznakama može se dozvoliti u okviru postupka privremenog uvoza. U smislu carinskih propisa, postupak privremenog uvoza omogućava privremeni uvoz robe s uvjetnim oslobođenjem od plaćanja carine i poreza bez primjene zabrana i ograničenja uvoza, koji je uređen domaćim zakonodavstvom (člancima 145. do 152. Carinskog zakona i člancima 260. do 297. Uredbe za provedbu Carinskog zakona) te međunarodnom Konvencijom o privremenom uvozu (Istanbulska konvencija) ...

Sukladno Aneksu C Konvencije o privremenom uvozu, pravo na privremeni uvoz osobnog vozila uz oslobođenje plaćanja carine i poreza može se ostvariti uz ispunjavanje slijedećih uvjeta:

Prijevozna sredstva za privatnu uporabu:

- moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza,
- moraju biti registrirana na ime osobe sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju druge države i
- moraju ih uvesti i koristiti osobe koje žive na tom teritoriju.

Navedeno znači da pravo na privremeni uvoz prijevoznog sredstva (vozila, plovila, motocikla i sl.) sa redovnom stranom registracijom za privatnu uporabu imaju osobe sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravkom na teritoriju druge države.

Uobičajenim mjestom boravka smatra se mjesto u kojem osoba bez obzira na državljanstvo uobičajeno živi dulje od pola godine u svakoj kalendarskoj godini zbog osobnih ili profesionalnih razloga ili u slučaju osoba bez zaposlenja zbog osobnih razloga koji ukazuju na blisku vezu između osobe i mjesta gdje živi.

Upravo stoga, primjerice, motornim vozilom stranih registracijskih oznaka, može u Republici Hrvatskoj upravljati isključivo strani državljanin s boravištem u zemlji registracije, drugi strani državljanin, koji ima boravište u nekoj trećoj zemlji, kao i hrvatski državljanin koji ima uobičajeno mjesto boravka u inozemstvu, pri čemu se odnosno vozilo može sveukupno (dakle neovisno što eventualno povremeno i napušta carinsko područje Republike Hrvatske) nalaziti i koristiti u Republici Hrvatskoj najviše šest mjeseci u dvanaestomjesečnom razdoblju, nakon čega odnosno vozilo mora napustiti carinsko područje. Hrvatski ili strani državljanin koji ima uobičajeno mjesto boravka u Republici Hrvatskoj, ne smije koristiti vozilo stranih registracijskih oznaka u Republici Hrvatskoj, neovisno što eventualno posjeduje vozačku dozvolu zemlje registracije.

...

No, u smislu ostvarivanja prava iz Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu, nije od značaja državljanstvo, već prebivalište, odnosno boravište osobe koja koristi prijevozno sredstvo.

To, primjerice, znači da se osoba koja ima državljanstvo Republike Hrvatske i strano državljanstvo, te prebivalište i uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj, smatra domaćom fizičkom osobom.

Ukoliko, dakle, osoba s hrvatskim, stranim ili dvojnim državljanstvom ima uobičajeno mjesto boravka u carinskom području Republike Hrvatske, ista ne smije upravljati vozilima stranih registracijskih oznaka, odnosno vozilima na koje nije plaćena carina, poseban porez i PDV.

U suprotnome [ta osoba] čini teži carinski prekršaj, što u konačnici, osim prekršajne kazne, može uključivati i primjenu zaštitne mjere oduzimanja vozila kao predmeta prekršaja te naplatu carinskog duga (carina, PDV i trošarina) [što se naplaćuju pri uvozu] na navedeno vozilo. Naime, u sklopu kontrole privremenog uvoza vozila sukladno Aneksu C Konvencije o privremenom uvozu, Carinska uprava je tijekom 2010. godine provela ukupno 956 nadzora, od čega je u 302 slučaja utvrđena nepravilnost te je [izvršena naplata] carinskog duga u ukupnom iznosu od 5.664.943,11 HRK.”

(iii) *Uputa Carinske uprave od 1. lipnja 2011.*

54. Carinska uprava je 1. lipnja 2011. godine izdala uputu o korištenju vozila sa stranim registracijskim oznakama u Republici Hrvatskoj koje je upućeno svim carinarnicama kao uputa za rad. Mjerodavni dio te upute glasi kako slijedi:

„Sljedeća uputa daje se s ciljem otklanjanja dvojbi i nesigurnosti i [s ciljem] usklađivanja postupaka povezanih s primjenom Aneksa C Konvencije o privremenom uvozu i upotrebom osobnih vozila sa stranim registracijskim oznakama na carinskom području Republike Hrvatske:

Zakonita upotreba stranih prijevoznih sredstava na carinskom području Republike Hrvatske odobrava se putem postupka privremenog uvoza.

Privremeni uvoz prijevoznih sredstava, uključujući motorna vozila, propisan je Aneksom C Konvencije o privremenom uvozu.

U skladu s Aneksom C Konvencije o privremenom uvozu, pravo na privremeni uvoz motornih vozila uz izuzeće od carine i poreza može se koristiti uz zadovoljavanje sljedećih uvjeta:

Prijevozna sredstva za privatnu uporabu:

- moraju biti registrirana na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza,
- moraju biti registrirana na ime osobe sa sjedištem ili prebivalištem na teritoriju druge države i
- moraju biti uvezena i korištena od strane osoba koje žive na teritoriju različitom od teritorija privremenog uvoza.

Navedeno znači da pravo na privremeni uvoz vozila sa stranom registracijom za privatnu uporabu imaju osobe sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem na teritoriju druge države. Stoga [samo] osobe koje obično žive na području zemlje koja nije zemlja privremenog uvoza mogu imati koristi od postupka privremenog uvoza prijevoznih sredstava. U tom smislu, na primjer, motorno vozilo sa stranim registracijskim oznakama može biti voženo u Republici Hrvatskoj od strane:

- stranog državljanina s boravištem u zemlji gdje je vozilo registrirano,
- stranog državljanina koji ima boravište u trećoj zemlji,
- hrvatski državljanin koji ima uobičajeno boravište u inozemstvu.

U vezi s time, elementi kao što je zaposlenje ili zarađivanje za život [na drugi način], zdravstveno osiguranje itd. predstavljaju elemente koji mogu ukazivati na uobičajeno boravište u određenoj zemlji što [međutim] ne znači da postojanje ili nepostojanje jednog od navedenih uvjeta automatski predstavlja [odlučujući] dokaz postojanja uobičajenog boravišta u toj zemlji.

...

Iz toga slijedi... da samo državljanstvo, ili čak privremeno boravište odobreno nekoj osobi u određenoj zemlji ne dovodi do automatskog prava ili zabrane upravljanja automobilima sa stranim registracijskim oznakama na carinskom području Republike Hrvatske. Umjesto toga, predmetne osobe moraju dokazati svoje pravo na upravljanje stranim vozilima pomoću dostupnih dokumenata. To znači da se moraju pružiti vjerodostojni dokazi da te osobe ... ne žive na carinskom području Republike Hrvatske.

Stoga ispunjavanje uvjeta za korištenje stranih motornih vozila na carinskom području ... Republike Hrvatske ... treba ocjenjivati od slučaja do slučaja, na temelju dostupnih dokaza koje korisnik postupka privremenog uvoza mora pribaviti i predočiti.”

(iv) Odluke Carinske uprave i Ministarstva financija i sudska praksa Upravnog suda Republike Hrvatske

55. U prvostupanjskoj odluci Carinske uprave br. UP/I-415-02/06-01/115 od 23. svibnja 2006. godine koja je potvrđena drugostupanjskom odlukom Ministarstva financija UP/II-415-05/06-01/700 od 6. srpnja 2006. godine oba tijela su se pozvala na definiciju fiskalnog prebivališta i uobičajenog boravišta koja je dana u Općem poreznom zakonu prilikom tumačenja pojma „*persons resident*” spomenutog u Aneksu C Istanbulske konvencije (vidi prethodni odlomak 31.). Svojom presudom br. Us-9157/2006-16 od 9. rujna 2009. godine Upravni sud Republike Hrvatske odbio je upravnu tužbu protiv tih odluka pozvavši se na činjenicu da tužitelj ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj.

56. U drugostupanjskoj odluci Ministarstva financija UP/II-471-01/07-01/176 od 9. siječnja 2008. godine, kojom je potvrđena prvostupanjska odluka Carinske uprave br. UP/I-415-02/05-01/101 od 4. srpnja 2007. godine, Ministarstvo se pri tumačenju istog pojma pozvalo na definiciju fiskalnog prebivališta i uobičajenog boravišta koje je dano u Općem poreznom zakonu (vidi prethodni odlomak 31.). Svojom presudom br. Us-2367/2008-6 od 5. listopada 2010. godine Upravni sud Republike Hrvatske odbio je upravnu tužbu protiv navedenih odluka. Pri tome se pozvao na pojam fiskalnog prebivališta i uobičajenog boravišta kako je definiran u Općem poreznom zakonu.

57. U svojoj presudi br. Us-11421/2005-7 od 31. srpnja 2008. godine, Upravni sud Republike Hrvatske se pozvao na definiciju fiskalnog prebivališta i uobičajenog boravišta koja je dana u Općem poreznom zakonu (vidi prethodni odlomak 31.) prilikom tumačenja pojma „*persons resident*” spomenutog u Aneksu C Istanbulske konvencije.

B. Model konvencija OECD-a u pogledu oporezivanja dohotka i imovine

58. Model Konvencija OECD-a u pogledu oporezivanja dohotka i kapitala od 11. travnja 1977. godine, također poznata kao Model Konvencija OECD-a o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja je „soft law” instrument usvojen u okviru Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj u Europi čija je namjena da služi kao model za izradu bilateralnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Mjerodavni dio Model Konvencije glasi kako slijedi:

GLAVA I.

PRIMJENA KONVENCIJE

Članak 1.

OSOBE NA KOJE SE KONVENCIJA PRIMJENJUJE

„Ova Konvencija se primjenjuje na osobe koje su rezidenti jedne ili objiju država ugovornica.”

...

GLAVA II.

DEFINICIJE

...

Članak 4.

REZIDENT

„1. Za svrhe ove Konvencije, izraz „rezident države ugovornice” označava svaku osobu, koja prema zakonima te države, u njoj podliježe oporezivanju na temelju svoga prebivališta, boravišta, mjesta poslovanja ili nekoga drugog kriterija slične prirode...”

2. Ako je, prema odredbama stavka 1., fizička osoba rezident objiju država ugovornica, onda se njezin status određuje na sljedeći način:

a) smatra se rezidentom one države u kojoj ima na raspolaganju stalan dom, a ako ima na raspolaganju stalan dom u objema državama, smatrat će se da je rezident one države s kojom ima uže osobne i gospodarske odnose (središte životnih interesa);

b) ako se ne može odrediti u kojoj državi ima središte životnih interesa ili ako ni u jednoj državi nema na raspolaganju stalan dom, smatrat će se da je rezident države u kojoj ima uobičajeno boravište;

c) ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatrat će se da je rezident države čiji je državljanin;

d) ako je osoba državljanin objiju država ili nije državljanin ni jedne od njih, nadležna tijela država ugovornica riješit će pitanje dogovorno.

3. ...”

C. Ostalo mjerodavno međunarodno pravo

59. Odredbe identične članku 4. – čiji je izvorni naslov „Fiskalno prebivalište” – OECD-ove Konvencije sadržane su u članku 4. Model Konvencije Ujedinjenih naroda o dvostrukom oporezivanju između razvijenih zemalja i zemalja u razvoju, kao i u svih 55 bilateralnih sporazuma o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje je sklopila Republika Hrvatska. Na primjer, te odredbe sadržane su u članku 4. Ugovora s Češkom Republikom (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 88/99 i 6/12, koji je stupio na snagu 28. prosinca 1999.) i Francuskom (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 7/04, koji je stupio na snagu 1. rujna 2005.) kao i članka 4. Ugovora sklopljenog između bivše Jugoslavije i Ujedinjenog Kraljevstva (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije – Međunarodni ugovori br. 7/82) koji je stupio na snagu 16. rujna 1982. godine i primjenjuje se na Republiku Hrvatsku na temelju njezine izjave o sukcesiji od 8. listopada 1991. godine. U tim ugovorima, pojam „resident” (*résident*) (u ugovorima s Francuskom i Češkom Republikom), ili „fiscal domicile” (u ugovoru s Ujedinjenom Kraljevinom) prevedeni su na hrvatski jezik kao „rezident” ili (u ugovoru s Ujedinjenom Kraljevinom) „fiskalni domicil”. Pojam „permanent home” (*foyer d’habitation permanent*) preveden je kao „prebivalište” ili, u ugovoru s Ujedinjenom Kraljevinom, „stalno mjesto stanovanja”. Pojam „place of habitual abode” (*lieu de séjour habituel*) preveden je kao „uobičajeno boravište”.

V. RELEVANTNI INSTRUMENTI VIJEĆA EUROPE

60. Mjerodavni dio Rezolucije (72) o standardizaciji pravnih koncepata prebivališta (*domicile*) i boravišta (*residence*) koju je usvojilo Vijeće ministara 18. siječnja 1972. godine na 206. sjednici zamjenika ministara glasi kako slijedi:

ANEKS

PRAVILA

Prebivalište

„Br. 1. Koncept prebivališta uvodi pravni odnos između osobe i zemlje kojom upravlja određeni sustav prava ili mjesta unutar takve zemlje. Taj odnos proistječe iz činjenice da ta osoba dobrovoljno uspostavlja ili zadržava svoje jedino ili glavno boravište unutar te zemlje ili na tom mjestu s namjerom da ta zemlja ili mjesto postanu ili ostanu središte njezinih osobnih, društvenih i gospodarskih interesa. Postojanje te namjere može se utvrditi, *inter alia*, iz razdoblja njezinog boravka, proteklog i očekivanog, kao i iz postojanja drugih veza osobne ili poslovne prirode između te osobe i te zemlje ili mjesta.

Br. 2. Smatra se da je postojanje prebivališta osobe neprekinuto sve dok se ne stekne drugo prebivalište.

Br. 3. ...”

...

Boravište

„Br. 7. Boravište osobe određuje se isključivo na temelju činjeničnih kriterija i ono ne ovisi o zakonskom pravu na boravak.

Br. 8. Osoba ima boravište u zemlji kojom upravlja određeni sustav prava ili u mjestu unutar takve zemlje ako boravi tamo tijekom određenog vremena. Boravak ne mora nužno biti neprekidan.

Br. 9. Pri određivanju je li boravište uobičajeno, u obzir treba uzeti trajanje i kontinuitet boravka kao i druge činjenice osobne ili poslovne prirode koje ukazuju na dugotrajne veze između osobe i njezina boravišta.

Br. 10. Dragovoljna uspostava boravišta i namjera osobe da ga održava nisu uvjeti postojanja boravišta ili uobičajenog boravišta, već se namjere osobe mogu uzeti u obzir pri određivanju posjeduje li ona boravište ili prilikom razmatranja prirode takvog boravišta.

VI. MJERODAVNI PROPISI EUROPSKE UNIJE

61. U službenom prijevodu Direktive Vijeća od 28. ožujka 1983. o oslobodenju od poreza unutar Zajednice za određena prijevozna sredstva koja se privremeno uvoze iz jedne države članice u drugu (Direktiva 83/182/EEZ o oslobodenju od poreza unutar Zajednice za određena prijevozna sredstva koja se privremeno uvoze iz jedne države članice u drugu) na hrvatski jezik, pojam „*normal residence*” preveden je na hrvatski jezik kao „*uobičajeno boravište*”.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 7. KONVENCIJE

62. Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, odnosno da mu nije bilo omogućeno neovisno i nepristrano suđenje jer da su domaća tijela vlasti pogrešno protumačile pojam „boravišta osobe” („*persons resident*”) u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije o privremenom uvozu izjednačivši ga s pojmom „prebivalište” („*domicile*”) kako je on definiran u domaćem zakonodavstvu.

63. Vlada je osporila tu tvrdnju.

64. Sud, kao stručnjak pravne karakterizacije činjenica predmeta, smatra, uzimajući u obzir svoju sudsku praksu (vidi, na primjer, *Korbely protiv Mađarske* [VV], br. 9174/02, ECHR 2008; i *Vasiliauskas protiv Litve*

[VV], no. 35343/05, 20. listopada 2015.), da se ovaj prigovor treba ispitati isključivo temeljem članka 7. Konvencije (vidi *Nadtochiy protiv Ukrajine*, br. 7460/03, odlomak 31., 15. svibnja 2008.), koji glasi kako slijedi:

„1. Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutrašnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.

2. Ovaj članak ne priječi suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe za neki čin ili propust koji je u času počinjenja predstavljao kazneno djelo u skladu s općim načelima prava priznatim od civiliziranih naroda.”

A. Dopuštenost

65. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora tvrdeći da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva.

1. Tvrdnje stranaka

66. Vlada je iznijela tvrdnju kako podnositelj zahtjeva nije prigovorio povredi članka 7. Konvencije niti u prekršajnom postupku niti u svojoj ustavnoj tužbi. Konkretno, u svojoj ustavnoj tužbi podnositelj zahtjeva je iznio tvrdnje o povredama njegovih ustavnih prava na jednakost pred zakonom i pošteno suđenje, a ta prava odgovaraju onima što su zajamčena člankom 6. Konvencije.

67. Podnositelj zahtjeva je odgovorio da je iscrpio domaća pravna sredstva na pravilan način.

2. Ocjena Suda

68. Sud prvo primjećuje da članak 65. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske zahtijeva da podnositelji ustavnih tužbi istaknu u svojim ustavnim tužbama navodnu povredu ustavnog prava, kao i mjerodavnu odredbu Ustava Republike Hrvatske kojom se to pravo jamči. Isto tako, člankom 71. stavkom 1. istog zakona određeno je da Ustavni sud Republike Hrvatske razmatra samo povrede ustavnih prava navedene u ustavnoj tužbi (vidi prethodni odlomak 27.). Očigledno je da se podnositelj zahtjeva nije pozvao na članak 7. Konvencije u svojoj ustavnoj tužbi. Isto tako se nije pozvao na članak 31. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske koji nedvojbeno odgovara članku 7. Konvencije. Umjesto toga, prvenstveno se pozvao na članak 14. stavak 2., članak 26. i članak 29. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske koji su odredbe koje uglavnom odgovaraju članku 6. stavku 1. i članku 14. Konvencije (vidi prethodne odlomke 24. i 26.).

69. Međutim Sud također primjećuje kako pravilo prema kojem Ustavni sud Republike Hrvatske razmatra samo povrede ustavnih prava navedene u ustavnoj tužbi nije onako apsolutno kako to sugerira Vlada. Posebice jasno je iz odluke Ustavnog suda br. U-III-363/1999 od 9. srpnja 2001. godine

(vidi prethodni odlomak 28.) kako u određenim slučajevima nije nužno da se osobe koje podnose ustavnu tužbu pozovu na mjerodavne članke Ustava kako to sugeriraju članak 65. stavak 1. i članak 71. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske. Ponekad može biti dovoljno da povreda ustavnog prava bude očita iz podnositeljevih tvrdnji i iz spisa predmeta.

70. Stoga, premda je točno da se podnositelj zahtjeva nije izričito pozvao u svojoj ustavnoj tužbi na članak 7. Konvencije ili odgovarajuću odredbu Ustava, iznio je tvrdnju da, zbog toga što živi u inozemstvu, nije počinio nikakav prekršaj ušavši u Republiku Hrvatsku u svom automobilu i da je njegova osuda zbog predmetnog prekršaja proistekla iz pogrešnog tumačenja pojma „boravišta osobe” („*persons resident*”) u Aneksu C Istanbulske konvencije od strane domaćih tijela koja su ga, prema njegovom viđenju, pogrešno izjednačile s pojmom „prebivalište” („*domicile*”) kako je definiran u domaćem zakonodavstvu (vidi prethodni odlomak 24.).

71. To znači da je podnositelj zahtjeva pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske izrazio svoje prigovore na način koji ne ostavlja sumnju da je isti prigovor koji je naknadno dostavljen Sudu (vidi prethodni odlomak 24. i usporedi s tvrdnjama podnositelja zahtjeva sažetima u prethodnim odlomcima 3. i 62. te odlomcima 74.-77. u nastavku; i usporedi, za razliku, s premetom *Merot d.o.o. i Storitve Tir d.o.o. protiv Hrvatske* (odluka), br. 29426/08 29737/08, odlomak 36., 10. prosinca 2013.). Time što je tako u biti istaknuo isto pitanje na domaćoj razini, podnositelj zahtjeva dao je domaćim tijelima priliku koja u načelu treba biti dana državama ugovornicama u skladu s člankom 35. stavkom 1. Konvencije, odnosno da isprave povrede koje se protiv njih iznose (vidi predmete *Glazenapp protiv Njemačke*, 28. kolovoza 1986., odlomci 44.-46., Serija A br. 104; i *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, odlomci 45. i 47.-52., 20. svibnja 2010.).

72. Slijedi da se Vladin prigovor o neiscrpljenju domaćih pravnih sredstava mora odbaciti.

73. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke a. Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

74. Podnositelj zahtjeva ponovio je svoju glavnu tvrdnju da živi u Pragu te stoga, u skladu s Aneksom C Istanbulske konvencije o privremenom uvozu nije bio obavezan platiti predmetne poreze kada je posjetio Republiku Hrvatsku svojim automobilom, pravilno registriranim u Češkoj Republici. Da je bio obavezan učiniti to, trebao je biti ili bio bi zaustavljen od strane

hrvatskih carinika na graničnom prijelazu pri ulasku u Republiku Hrvatsku i upućen da plati te poreze ili se vrati u Češku Republiku. Stoga njegovo nepodmirivanje carinskog duga za navodni uvoz njegovog automobila nije predstavljao kršenje carinskih propisa i stoga nije moglo predstavljati prekršaj. Ipak, osuđen je zbog carinskog prekršaja opisanog u članku 241. stavku 1. točki 10. Carinskog zakona (vidi prethodne odlomke 22.-23. i 29.). Tome je tako samo zbog toga što su domaća tijela pogrešno protumačila pojam „osobe koje žive” („*persons resident*”) u Istanbulske konvenciji kao „osobe koje imaju prebivalište”, što ima drugačije značenje u domaćem zakonodavstvu. Objasnio je kako je Istanbulska konvencija, u njezinom službenom tekstu, ne navodi „prebivalište” („*domicile*”) već „življenje” („*living*”) u inozemstvu i da se ne može pozivati na značenje dano određenim pravnim pojmovima u domaćem zakonodavstvu prilikom tumačenja istih ili sličnih pojmova u međunarodnim ugovorima. Stoga je, prema mišljenju hrvatskih tijela, nevažna činjenica da je zadržao svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj dok živi u Pragu. Ono što je bitno za primjenu Istanbulske konvencije jest pitanje živi li on u Češkoj Republici ili u Republici Hrvatskoj.

75. Prema viđenju podnositelja zahtjeva, iz dokumenata prikazanih u postupcima i pred domaćim tijelima i pred Sudom očigledno je da on boravi u Češkoj Republici. Točnije, ti dokumenti pokazali su sljedeće: (a) da živi u Pragu od 18. studenog 2000. godine kada su mu češka tijela odobrila vizu za dugotrajan boravak; (b) 18. veljače 2008. godine odobren mu je stalni boravak u Češkoj Republici; (c) ne plaća porez na dohodak u Republici Hrvatskoj; (d) imao je zdravstveno osiguranje u Češkoj Republici, a ne u Republici Hrvatskoj; (e) iznajmio je stan u Pragu; i (f) supruga mu živi u Pragu, gdje radi za češko trgovačko društvo putem kojega ima mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

76. Podnositelj zahtjeva dodatno je izjavio kako je dobro poznato da svakodnevno i posebno vikendima i tijekom praznika tisuće i ponekad stotine tisuća hrvatskih državljana, uglavnom (no ne isključivo) osoba na privremenom radu u inozemstvu zaposlenih u Austriji, Njemačkoj, Švicarskoj, Italiji ili susjednim zemljama ulazi u Republiku Hrvatsku u svojim automobilima koji su registrirani u inozemstvu. Prema njegovom mišljenju, Vlada nije objasnila kako svi ti ljudi koji su u istom ili sličnom položaju kao on čine to isto, a da pri tome ne budu novčano kažnjeni i da se njihovi automobili ne zaplijene.

77. Konačno, podnositelj zahtjeva je dodao da je on osoba s invaliditetom, i to da njegov stupanj invaliditeta iznosi 100 %, te da ne može hodati bez pomoći. Automobil zbog čijeg je uvoza novčano kažnjen i koji je zaplijenjen posebno je prilagođen njegovim potrebama i zapravo mu je služio kao ortopedsko pomagalo.

(b) Vlada

78. Vlada tvrdi sljedeće: (a) podnositelj zahtjeva osuđen je zbog carinskog prekršaja opisanog u mjerodavnom domaćem zakonodavstvu nakon što su mjerodavna domaća tijela utvrdila postojanje svih elemenata tog prekršaja u njegovom predmetu; (b) podnositelja zahtjeva nije *tempore criminis*, zadovoljio uvjete za privremeni uvoz, to jest za izuzeće od plaćanja carine, opisane u Istanbulskoj konvenciji zbog toga što se, kako ima prebivalište u Zagrebu, ne može smatrati „osobom koja živi” („*persons resident*”) izvan Hrvatske za potrebe te Konvencije; (c) hrvatska tijela dosljedno su tumačila pojam „*persons resident*” iz Istanbulske konvencije u skladu s definicijom prebivališta danom u mjerodavnom domaćem zakonodavstvu; i (d) podnositelj zahtjeva naknadno je odjavio svoje prebivalište isključivo kako bi izbjegao plaćanje poreza obračunatih pri uvozu njegovog automobila i novčane kazne.

79. Točnije, Vlada je tvrdila kako je podnositelj zahtjeva proglašen krivim zbog carinskog prekršaja opisanog u članku 241. stavku 1. točki 10. Carinskog zakona (vidi prethodni odlomak 29.) i novčano je kažnjen u zakonom propisanom iznosu nakon što su mjerodavna domaća tijela utvrdila, u prekršajnom postupku, da njegova djela sadrže sve elemente predmetnog prekršaja.

80. U pogledu glavne tvrdnje podnositelja zahtjeva da nije bio obvezan platiti carinu za uvoz njegovog automobila i stoga nije počinio nikakav prekršaj te da je njegova osuda zbog predmetnog prekršaja proistekla iz pogrešnog tumačenja pojma „*persons resident*” iz Istanbulske konvencije o privremenom uvozu (vidi prethodne stavke 62. i 74.), Vlada je primijetila da u članku 1. Istanbulske konvencije nije definirano (autonomno) značenje tog pojma onako kako je to učinjeno s drugim pojmovima upotrijebljenima u Konvenciji (vidi prethodni odlomak 45.). Prema mišljenju Vlade, to znači da je ostavljeno državama ugovornicama Istanbulske konvencije da same odrede značenje tog pojma, to jest da ga neovisno protumače u skladu s njihovim vlastitim zakonodavstvom. Hrvatska tijela odlučila su protumačiti taj pojam izjednačivši ga s pojmom prebivališta („*domicile*”) što je, prema Zakonu o prebivalištu i boravištu građana, mjesto u kojem se građanin naselio s namjerom da u njemu stalno živi (vidi prethodni odlomak 32.). Ta su tijela smatrala pojam prebivališta najprikladnijim zbog toga što je on jedini koji ukazuje na trajniju vezu hrvatskih državljana s njihovom domovinom.

81. Vlada je također naglasila kako su hrvatska tijela jednoobrazno i dosljedno tumačila pojam „*persons resident*” iz Istanbulske konvencije izjednačujući ga s pojmom prebivališta kako je definiran Zakonom o prebivalištu i boravištu građana (vidi prethodne odlomke 47.-50.).

82. Nadalje, Vlada je objasnila da se privremeni uvoz kako je opisan u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije (vidi prethodni odlomak 45.), to jest povlastica zbog koje se ne mora platiti carina, primjenjuje samo na one

koji privremeno dovoze automobil u državu radi njihove osobe upotrebe, dok im je prebivalište ili sjedište u državi koja je različita od države u koju se automobil dovozi pri čemu je taj automobil registriran u toj državi. Nadalje, člankom 241. stavkom 1. točkom 10. Carinskog zakona propisano je da se postupanje s robom koja ne zadovoljava uvjete za privremeni uvoz opisane u Istanbulskoj konvenciji kao da ih ona zadovoljava predstavlja prekršaj kažnjiv novčanom kaznom (vidi prethodni odlomak 29.). S obzirom da je u vrijeme počinjenja prekršaja, to jest kada je podnositelj zahtjeva ušao u Republiku Hrvatsku svojim automobilom sa stranim registarskim oznakama bez plaćanja mjerodavnih poreza, on bio hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj (vidi prethodni odlomak 6.), nije zadovoljio uvjete za privremeni uvoz opisane u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije. Zbog istog razloga, njegov propust plaćanja poreza temeljem uvoza njegovog automobila također ga je učinio odgovornim zbog prekršaja opisanog u članku 241. stavku 1. točki 10. Carinskog zakona (vidi prethodni stavak 29.) zbog čega je kasnije i osuđen.

83. Naposljetku, Vlada je izjavila kako je podnositelj zahtjeva znao ili je trebao znati da njegovi postupci predstavljaju prekršaj. Točnije, izjava podnositelja zahtjeva kako je ušao u Republiku Hrvatsku s namjerom odjavljivanja svojeg prebivališta (vidi prethodni odlomak 8.), prema mišljenju Vlade, ključan je dokaz da je on znao da zbog posjedovanja prebivališta u Republici Hrvatskoj on nema pravo na privremeni uvoz i da je dovozeći svoj automobil u Republiku Hrvatsku prekršio carinske propise. Zapravo, tvrdi Vlada, podnositelj zahtjeva nikad nije imao namjeru odjaviti svoje prebivalište. Umjesto toga, njegova prava namjera bila je nastaviti živjeti u Republici Hrvatskoj gdje ima smještaj i gdje mu živi obitelj te tek povremeno odlaziti u Češku Republiku. Odjavio je svoje prebivalište u Republici Hrvatskoj samo kako bi izbjegao plaćanje carinskog duga i izbjegao odgovornost za njega. Stoga, premda je navodno ušao u Republiku Hrvatsku kako bi odjavio svoje prebivalište, on to nije učinio do 17. lipnja 2008. godine (vidi prethodni odlomak 10.), to jest šest dana nakon ulaska (vidi prethodni odlomak 8.) i jedan dan nakon što je policija zaplijenila njegovo vozilo i nakon što je pokrenut carinski postupak protiv njega (vidi prethodne odlomke 9. i 12.). Štoviše, 15. rujna 2008. godine, to jest samo dva mjeseca nakon što je odjavio svoje prebivalište, podnositelj zahtjeva ga je ponovno prijavio na istoj adresi (vidi prethodni odlomak 11.).

84. Zbog tih je razloga Vlada pozvala Sud da utvrdi kako nije bilo povrede članka 7. Konvencije.

2. Ocjena Suda

(a) Primjenjivost

85. Premda Vlada nije osporila primjenjivost članka 7. na činjenice ovog predmeta, Sud ipak smatra kako treba ispitati ovo pitanje na vlastitu inicijativu.

86. Kako bi odredio je li članak 7. primjenjiv, Sud mora odrediti je li prekršaj zbog kojeg je podnositelj zahtjeva novčano kažnjen „kazneno djelo” u smislu tog članka. Pri tome Sud će razmotriti tri alternativna kriterija navedena u predmetu *Engel* (vidi *Engel i drugi protiv Nizozemske*, 8. lipnja 1976., odlomak 82., Serija A br. 22, i *Jussila protiv Finske* [VV], br. 73053/01, odlomci 30.-31., ECHR 2006-XIV): (a) kategorizacija djela temeljem domaćeg prava, (b) priroda djela, i (c) priroda i stupanj težine kazne. Prvi kriterij je relativne težine i služi samo kao polazišna točka. Ako domaće pravo klasificira neko djelo kao kazneno, tada će to biti odlučujuće. U suprotnom Sud će promotriti i pozadinu domaće klasifikacije i ispitati to djelo u svjetlu drugog i/ili trećeg kriterija. Premda su ti kriteriji izvorno razvijeni za potrebe određivanja primjenjivosti članka 6. Konvencije temeljem njezine „kaznene glave”, jednako su relevantni za pitanje primjenjivosti članka 7. (vidi predmet *Nadtochiy*, naprijed citirano, odlomak 32.).

87. U pogledu pravnog klasificiranja djela temeljem domaćeg prava, Sud primjećuje da je postupak za koji je podnositelju zahtjeva određena novčana kazna formalno klasificiran temeljem hrvatskog prava kao prekršaj, a ne kazneno djelo. To proistječe iz činjenice da se podnositelju zahtjeva određena novčana kazna temelji na članku 241. stavku 1. Carinskog zakona (vidi prethodni odlomak 29.), a ne na odredbama Kaznenog zakona, te da se takva novčana kazna ne unosi u osobnu kaznenu evidenciju kao i da njezin iznos ne ovisi o prihodu kako je slučaj u kaznenom pravu. Međutim kako je klasificiranje djela temeljem domaćeg prava samo od relativne važnosti, Sud mora nadalje ispitati predmetno djelo u svjetlu prethodno navedenog drugog i trećeg kriterija (vidi prethodni odlomak).

88. U pogledu prirode predmetnog djela, Sud primjećuje kako je djelo zbog kojega je podnositelj zahtjeva novčano kažnjen opisano u Carinskom zakonu (vidi prethodni odlomak 29.), to jest u zakonodavstvu koje se primjenjuje ne samo na određenu grupu. Štoviše, novčana kazna određena podnositelju zahtjeva po prirodi je kaznena jer joj nije namjena poslužiti kao novčana naknada za neplaćenu carinu, već kao kazna radi odvratanja od ponavljanja tog djela. Sud smatra kako su ti elementi dovoljni za zaključak da je navodni prekršaj kaznene prirode te stoga uživa zaštitu temeljem jamstava iz članka 7. Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Nadtochiy*, naprijed citirano, odlomci 21.-22., i *Jussila*, naprijed citirano, odlomci 38.).

89. Taj zaključak dodatno potvrđuje činjenica da je kazna kojoj se podnositelj zahtjeva izlagao prilično teška jer iznosi 100.000 HRK³ (vidi članak 241. stavak 1. Carinskog zakona u prethodnom odlomku 29.), pri čemu se razumije da je relevantna ona kazna koja je doista izrečena podnositelju ali ne može umanjiti važnost one kazne kojoj je bio izložen (vidi, na primjer, *Ezeh i Connors protiv Ujedinjene Kraljevine* [VV], br. 39665/98 i 40086/98, odlomak 120., ECHR 2003-X).

(b) U pogledu postojanja povrede članka 7. Konvencije

(i) Opća načela

90. Sud ponavlja mjerodavna načela sažeta u predmetu *Vasiliauskas* (naprijed citirano, odlomci 153.-155.):

„153. ... jamstvo ugrađeno u članak 7. koji je bitan element vladavine prava zauzima istaknuto mjesto u konvencijskom sustavu zaštite što je i naglašeno činjenicom kako nisu dopuštena njegova derogiranja temeljem članka 15. u doba rata ili drugog izvanrednog stanja. Treba ga tumačiti i primjenjivati, kako proistječe iz njegovog cilja i namjene, na takav način da se pruži učinkovita zaštita od proizvoljnog progona, osuđivanja i kažnjavanja (...).

154. Sukladno tome, članak 7. nije ograničen na zabranu retroaktivne primjene kaznenog prava na štetu okrivljenika: on također utjelovljuje, općenitije uzevši, načelo da jedino pravo može opisati kazneno djelo i propisati kaznu (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) i načelo da kazneno pravo ne smije biti ekstenzivno tumačeno na štetu okrivljenika, na primjer analogijom. Iz tih načela proistječe da djelo mora biti jasno definirano u pravu bilo domaćem ili međunarodnom. Taj zahtjev je zadovoljen kada pojedinac može znati iz formulacije mjerodavne odredbe – i ako je potrebno uz pomoć tumačenja istoga od strane sudova i uz pravne savjete od informirane osobe – koja će ga djela i propusti učiniti kazneno odgovornim. Sud je stoga naznačio da kad govori o „zakonu”, članak 7. aludira na isti pojam kao i onaj na koji se Konvencija drugdje poziva kada koristi taj izraz – pojam koji obuhvaća i zakone i sudsku praksu i implicitno uključuje kvalitativne uvjete, posebno one vezane za pristupačnost i predvidivost ...

155. Sud ponavlja kako, bez obzira koliko jasno je izrađena pravna odredba, u svakom pravnom sustavu, uključujući kazneno pravo, postoji neizbježan element sudskog tumačenja. Uvijek će postojati potreba za rasvjetljavanjem dvojbenih točaka i prilagodbom promjenjivim okolnostima. Zaista, u državama strankama Konvencije, progresivan razvoj kaznenog prava putem sudskog tumačenja dobro je utvrđen i nužan dio pravne tradicije. Članak 7. Konvencije ne može se tumačiti na takav način kao da zabranjuje postupno pojašnjavanje pravila kaznene odgovornosti putem sudskog tumačenja od predmeta do predmeta pod uvjetom da je proistekli rezultat dosljedan biti djela i da se može razumno predvidjeti ...”

91. Sud nadalje ponavlja da njegov zadatak nije preispitivati mjerodavno pravo i sudsku praksu *in abstracto*, već utvrditi da li način na koji su primijenjeni ili na koji utječu na podnositelja zahtjeva dovode do kršenja Konvencije ili ne (vidjeti, na primjer, *Religionsgemeinschaft der Zeugen*

³ Otprilike 14.010 EUR u to vrijeme.

Jehovas i drugi protiv Austrije, br. 40825/98, odlomak 90., 31. srpnja 2008.). U vezi s time, poziva se na stajalište bivše Komisije koje je najbolje sažeto u predmetu *J.J.M. protiv Ujedinjene Kraljevine* (br. 4681/70, odluka Komisije od 3. listopada 1972., Zbirka 43., str. 1.; vidi također *X. protiv Savezne Republike Njemačke*, br. 1169/61 odluka Komisije od 24. rujna 1963., Godišnjak 6., str. 520. i 588.; *X. protiv Austrije*, br. 1852/63, odluka Komisije od 22. travnja 1965., nije sadržana u izvješćima), prema kojemu:

„Premda nije uobičajeno da Komisija utvrđuje pravilno tumačenje domaćih propisa od strane domaćih sudova, vrijedi suprotno u pitanjima gdje se Komisija izrijeком poziva na domaće pravo kako se to radi u članku 7. Temeljem članka 7., primjena odredbe domaćeg kaznenog prava na djelo koje nije obuhvaćeno predmetnom odredbom izravno dovodi do sukoba s Konvencijom tako da Komisija može i mora uzeti u obzir navode o takvom pogrešnom tumačenju domaćeg prava. Stoga se nadzorna funkcija Komisije sastoji u provjeravanju je li postojala, u trenutku kada je okrivljenik izvršio djelo koje je dovelo do njegovog progona, važeća zakonska odredba temeljem koje je taj čin kažnjiv i da određena kazna ne premašuje ograničenja određena u toj odredbi. ... [Ta] nadzorna funkcija nadalje se sastoji od razmatranja je li domaći sud, prilikom donošenja odluke, nerazumno protumačio i primijenio predmetno domaće pravo na podnositelja zahtjeva.”

92. Sud je potvrdio to stajalište u predmetu *Kononov protiv Latvije*, u kojemu je utvrdio kako je prvenstveno na domaćim tijelima, posebno sudovima, da rješavaju probleme tumačenja domaćeg zakonodavstva tako da je uloga Suda ograničena na utvrđivanje jesu li učinci takvog tumačenja u skladu s Konvencijom, taj stav je drugačiji i ovlasti Suda u pogledu ispitivanja su veće kada se ne radi o domaćem zakonodavstvu, već o samoj Konvenciji, točnije članku 7. koji se izrijeком poziva na domaće pravo, to jest zahtijeva postojanje pravne osnove za osudu i kaznu. U takvim predmetima, neusklađenost s domaćim zakonodavstvom može samo po sebi sadržavati kršenje Konvencije. Sukladno tome, u takvim okolnostima, Sud je morao biti nadležan za odlučivanje o tome je li postupak u skladu s mjerodavnom odredbom kaznenog prava jer bi njezina primjena na djelo koje nije obuhvaćeno tom odredbom izravno dovela do sukoba s člankom 7. Konvencije. Prema mišljenju Suda, kad bi mu se dale manje ovlasti ispitivanja, članak 7. bi izgubio svoju svrhu. Sud je također utvrdio da se isto načelo primjenjuje na situacije u kojima su domaći sudovi primijenili međunarodno pravo (vidi predmet *Kononov protiv Latvije* [VV], br. 36376/04, odlomak 198., ECHR 2010., uz dodatno pozivanje na predmet *Kononov protiv Latvije*, br. 36376/04, odlomak 110., 24. srpnja 2008., to jest na presudu Vijeća u istom predmetu).

(ii) *Primjena prethodnih načela na ovaj predmet*

93. U svjetlu prethodno navedenih načela u pogledu opsega njegovog nadzora, Sud smatra da je u ovom predmetu njegov zadatak ispitati je li mjerodavno pravo predvidivo, to jest je li djelo podnositelja zahtjeva, u trenutku kada je ono učinjeno, predstavljalo prekršaj opisano dovoljnom

preciznošću putem domaćeg i/ili međunarodnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *Korbely*, naprijed citirano, odlomak 73.) kako se ponašanje podnositelja zahtjeva moglo usmjeravati i kako bi se spriječila proizvoljnost. Tako postupajući, Sud mora utvrditi je li podnositelj zahtjeva mogao znati, iz formulacije mjerodavne odredbe – i ako je potrebno uz pomoć tumačenja istoga od strane sudova i uz pravne savjete od informirane osobe – koja će ga djela i propusti učiniti odgovornim za to djelo (vidi, *mutatis mutandis*, *Vasiliauskas*, naprijed citirano, odlomak 154.). S obzirom da predvidljivost također zahtjeva da (vidi predmet *Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije* [VV], br. 38433/09, odlomak 143., ECHR 2012.), Sud također mora utvrditi je li relevantno pravo dovoljno jasno da osigura, u skladu s ciljem i svrhom članka 7. Konvencije, učinkovite mehanizme zaštite od proizvoljnog progona, osuđivanja ili kažnjavanja (vidi predmet *Vasiliauskas*, naprijed citirano, odlomak 153.).

94. U vezi s time, Sud prvo primjećuje da je podnositelj zahtjeva proglašen krivim i novčano kažnjen zbog toga što je počinio prekršaj opisan u članku 241. stavku 1. točki 10. Carinskog zakona (vidi prethodni odlomak 29.). Ta odredba zabranjuje uvoz robe bez plaćanja relevantne carine i poreza pod izgovorom da uvezena roba zadovoljava kriterije za izuzeće poznato kao privremeni uvoz. Njezina formulacija sugerira da se radi o blanketnoj odredbi, to jest pravnoj normi koja se treba tumačiti u svjetlu mjerodavnih odredbi o privremenom uvozu sadržanih u Istanbulske konvenciji ili drugdje u Carinskom zakonu.

95. Nadalje Sud primjećuje da je člankom 5. Aneksa C Istanbulske konvencije o privremeno uvozu propisano da se privremeni uvoz ima odobriti u pogledu onih vozila za privatnu upotrebu koja su (a) registrirana na području različitom od područja privremenog uvoza, na ime osobe koja je osnovana ili živi na tom području privremenog uvoza, i (b) koja uvoze i koriste osobe koje žive na tom teritoriju (vidi prethodni odlomak 45.).

96. S obzirom da je, u trenutku kada je dovezao svoj automobil u Republiku Hrvatsku, podnositelj zahtjeva imao prebivalište u Republici Hrvatskoj, no istovremeno mu je odobreno dugotrajno boravište u Češkoj Republici (vidi prethodne odlomke 6. i 8.), ključno je pitanje da li ga se trebalo smatrati osobom koja živi u Republici Hrvatskoj (ili u Češkoj Republici) za potrebe članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije.

(α) U pogledu pitanja je li formulacija mjerodavne odredbe bila dovoljno jasna

97. U tom pogledu, prvo treba primijetiti da se pojam „*persons resident*” pojavljuje dva puta u članku 5. Aneksa C Istanbulske konvencije te da u hrvatskoj verziji te Konvencije objavljene u Narodnim novinama – Međunarodni ugovori, je isti pojam preveden na mjestu prvog pojavljivanja, kao „osobe s prebivalištem”, a na mjestu drugog pojavljivanja kao „osobe koje žive” (vidi prethodne odlomke 45.-46.). Nedosljednost prijevoda zaista čini značenje predmetnog pojma dvojbenim jer on može značiti ili

prebivalište ili boravište pri čemu se razumije da ti pojmovi pravno nemaju isto značenje – ne samo u hrvatskom pravu (vidi prethodne odlomke 31.-32.), već i u nekoliko zemalja (vidi mjerodavan instrument Vijeća Europe u prethodnom odlomku 60.). Ova nejasnoća dodatno je pojačana činjenicom da, osim sa strogo lingvističkog gledišta, točniji prijevod engleskog pojma „*persons resident*” ili francuskog pojma „*personnes résidant*” pojavljuje se u izvornim verzijama Istanbulske konvencije kao „osobe s boravištem”, a ne „osobe s prebivalištem”. Hrvatske verzije prijevoda međunarodnih ili europskih pravnih instrumenata koji se pozivaju na iste ili slične pojmove nisu od pomoći pri rješavanju ovog pitanja (vidi prethodne odlomke 59. i 61.). Stoga, prema mišljenju Suda, formulacija mjerodavne odredbe i posebno njezin službeni prijevod na hrvatski jezik dovodi do nesigurnosti i dvojbe u pogledu toga tko se može okoristiti izuzećem i točnije – je li odlučujući element prebivalište ili boravište.

98. Uzimajući u obzir vlastitu sudsku praksu o tom pitanju (vidi prethodne odlomke 90. i 93.), Sud mora nadalje ispitati je li značenje pojma „*persons resident*” u tekstu članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije rasvijetljeno putem tumačenja od strane domaćih tijela.

(β) U pogledu pitanja je li značenje mjerodavne odredbe pojašnjeno tumačenjem od strane domaćih tijela

99. Vlada tvrdi (vidi prethodni odlomak 80.) da je, zbog toga što Istanbulska konvencija u svom članku 1. ne daje autonomnu definiciju pojma „*persons resident*”, prepušteno državama da same pridodaju značenje tom pojmu i da su hrvatska tijela odlučila tumačiti taj pojam izjednačujući ga s pojmom prebivališta. Prema njihovom viđenju, dvojba u pogledu značenja pojma „*persons resident*” otklonjena je činjenicom da su ga ta tijela jednoobrazno i dosljedno tumačila kao „osobe koje imaju prebivalište” („*persons having domicile*”) pri čemu je pojam prebivališta protumačen u svjetlu mjerodavnog domaćeg zakonodavstva, posebno uzimajući u obzir definiciju prebivališta u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana (vidi prethodne odlomke 80.-81.).

100. U vezi s time, Sud prvo primjećuje da se čini da praksa koju je dostavila Vlada (vidi prethodne odlomke 47.-50.) sugerira da su Carinska uprava, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske i Upravni sud Republike Hrvatske u razdoblju od 18. siječnja 2006. godine i 18. svibnja 2011. godine tumačili pojam „*persons resident*” iz članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije kao „osobe koje imaju prebivalište” i pri tome su se pozvale na definiciju prebivališta danu u Zakonu o prebivalištu i boravištu građana. Ipak, odluka Carinske uprave od 23. svibnja 2006., odluke Ministarstva financija od 6. srpnja 2006. i 9. siječnja 2008. i presude Upravnog suda Republike Hrvatske od 31. srpnja 2008. i 9. rujna 2009. (vidi prethodne odlomke 55.-57.) čini se da sugeriraju da se isti pojam tumači u skladu s pojmovima financijskog prebivalište i uobičajenog boravišta kako su

definirani u Općem poreznom zakonu (vidi prethodni odlomak 31.). Štoviše, mišljenja Carinske uprave izdana u razdoblju od 19. prosinca 2006. do 10. siječnja 2013. (vidi prethodne odlomke 51.-52.), kao i njezina objava za medije od 4. travnja 2011. (vidi prethodni odlomak 53.) i uputa od 1. lipnja 2011. (vidi prethodni odlomak 54.) ukazuju da se podrazumijeva kako predmetni pojam znači „osobe koje imaju uobičajeno boravište” i da su vozila sa stranim registarskim oznakama kojima na teritoriju Republike Hrvatske upravljaju hrvatski državljani čije je uobičajeno boravište u inozemstvu izuzeta od plaćanja carine pri uvozu (vidi prethodne odlomke 51.-54.). Povrh toga, u uputi od 1. lipnja 2011. navodi se u njezinom uvodnom dijelu da se ona izdaje s ciljem otklanjanja dvojbi i nesigurnosti i s ciljem usklađivanja postupaka povezanih s primjenom Aneksa C Istanbulske konvencije u kontekstu korištenja automobila sa stranim registarskim oznakama na carinskom području Republike Hrvatske (vidi prethodni odlomak 54.).

101. Ako se pojam „*persons resident*” naveden u članku 5. Aneksa C u Istanbulskoj konvenciji treba tumačiti tako da znači osobe koje imaju uobičajeno boravište (a ne kao osobe koje imaju (prijavljeno) prebivalište) kako to prethodna mišljenja, objava za medije i uputa Carinske uprave sugeriraju, tada je ishod predmeta podnositelja zahtjeva mogao biti drugačiji. Tome je tako zbog toga što je podnositelj zahtjeva u postupku prigovorio tome što su domaća tijela utvrdila da on nije, u mjerodavnom razdoblju, plaćao porez na dohodak ili zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj i da on posjeduje valjanu boravišnu dozvolu koju su izdala češka tijela (vidi prethodne odlomke 20. i 22.-23.). Prema češkom pravu (vidi prethodni odlomak 42.), tu dozvolu ne bi bilo moguće izdati da je podnositelj zahtjeva bio odsutan iz Češke Republike tijekom više od šest uzastopnih mjeseci ili sveukupno više od deset mjeseci u razdoblju od pet godina prije nego što ju je pribavio (18. veljače 2008 – vidi prethodni odlomak 6.). U tim okolnostima činjenica predmeta, moglo se bar tvrditi da je on u to vrijeme imao uobičajeno boravište u Češkoj Republici.

102. U svjetlu prethodno navedenog, može se samo zaključiti da praksa domaćih tijela u tumačenju pojma „*persons resident*” iz članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije nije bila dosljedna u vrijeme kada je podnositelj zahtjeva navodno počinio prekršaj.

103. U vezi s time, Sud smatra očiglednim da tumačenje koje je sposobno pojasniti značenje inače nedovoljno jasne odredbe koja služi kao pravna osnova prekršaja mora, kako bi bilo u skladu s uvjetima članka 7., proistjecati iz prakse (sudske prakse) domaćih tijela koja je dosljedna. Tome je tako zbog toga što nedosljednoj sudskoj praksi nedostaje preciznost potrebna radi izbjegavanja svih rizika proizvoljnosti i omogućilo pojedincima da predvide posljedice njihovih djela (vidi prethodni odlomak 93.).

104. To načelo isprva je istaknuto u kontekstu prigovora temeljem članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju za potrebe utvrđivanja je li upletanje u pravo na imovinu predvidivo i stoga „utvrđeno pravom” u smislu tog članka (vidi *Belvedere Alberghiera S.r.l. protiv Italije*, br. 31524/96, odlomak 58., ECHR 2000-VI; *Carbonara i Ventura protiv Italije*, br. 24638/94, odlomak 65., ECHR 2000-VI; *Mullai i drugi protiv Albanije*, br. 9074/07, odlomci 115.-117., 23. ožujka 2010.; *Saghinadze i drugi protiv Gruzije*, br. 18768/05, odlomci 116.-118., 27. svibnja 2010.; *Brezovec protiv Hrvatske*, br. 13488/07, odlomak 67., 29. ožujka 2011.; i *Matić i Polonia d.o.o. protiv Srbije* (odluka), br. 23001/08, odlomak 47., 23. lipnja 2015.). U još specifičnijem kontekstu oporezivanja, temeljem istog članka, Sud je također utvrdio kako nedostatak potrebne jasnoće i preciznosti domaćeg prava koje omogućava različita tumačenja važnog fiskalnog pitanja ne zadovoljava uvjet „kvalitete prava” temeljem Konvencije i ne pruža odgovarajuću zaštitu od proizvoljnog upletanja javnih tijela vlasti u stvarna prava (vidi *Shchokin protiv Ukrajine*, br. 23759/03 i 37943/06, odlomak 56., 14. listopada 2010.; i *Serkov protiv Ukrajine*, br. 39766/05, odlomak 42., 7. srpnja 2011.).

105. Sud smatra da se to načelo primjenjuje *a fortiori* u kontekstu članka 7. Konvencije (vidi predmet *Matić i Polonia d.o.o.*, naprijed citirano, odlomak 50.), s obzirom da je njegov cilj i svrha osigurati učinkovit mehanizam zaštite protiv proizvoljnog progona, osuda ili kazne (vidi, uz brojne druge izvore prava, predmet *Vasiliauskas*, naprijed citirano, odlomak 153.). Niti jedna osoba ne bi trebala biti prisiljena nagađati, uz rizik osude, je li njegov ili njezin postupak zabranjen ili biti izložena neopravdano širokoj diskreciji tijela vlasti posebno ako je to moguće postići bilo izradom zakonodavstva koristeći preciznije odredbe ili putem sudskog tumačenja – kako bi se mjerodavna odredba odredila na način koji bi odagnao nesigurnost.

(γ) Zaključak

106. Kao zaključak, Sud ponavlja da formulacija članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije i posebno njezin prijevod na hrvatski jezik dovode do nesigurnosti i dvojbe (vidi prethodni odlomak 97.) i da je tumačenje te odredbe od strane domaćih tijela u relevantno vrijeme bilo nedosljedno (vidi prethodne odlomke 100.-102.) te ono stoga nema potrebnu preciznost. Zbog toga podnositelj zahtjeva nije mogao, čak i uz pravne savjete informirane osobe, razlikovati dopustivo i zabranjeno ponašanje i stoga nije mogao predvidjeti uz stupanj sigurnosti koji zahtijeva članak 7. Konvencije da će ulazak u Republiku Hrvatsku njegovim automobilom, premda očigledno ima uobičajeno boravište u Češkoj Republici, predstavljati prekršaj (vidi prethodne odlomke 93. i 104.-105.). Na isti način, prostor ostavljen tim tijelima za tumačenje i primjenu članka 5. Aneksa C Istanbulske konvencije

bio je suviše širok da bi osigurao učinkovit mehanizam zaštite od proizvoljnog progona, osude ili kažnjavanja (vidi prethodni odlomak 93.).

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1. UZ KONVENCIJU

107. Podnositelj zahtjeva također je prigovorio, bez da se pozvao na neku odredbu Konvencije ili Protokola uz Konvenciju, na zapljenu i prodaju njegovog automobila.

108. Sud smatra da se ovaj prigovor treba ispitati temeljem članka 1. Protokola br. 1 Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije biti lišen svog vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

109. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora po dvije osnove. Iznijela je tvrdnju da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva te da je njegov zahtjev u svakom slučaju očigledno neosnovan.

110. Sud ne smatra potrebnim detaljno izlagati sve tvrdnje stranaka jer je taj prigovor u svakom slučaju nedopušten iz sljedećih razloga.

111. U svojem očitovanju od 22. listopada 2011. godine, podnositelj zahtjeva objasnio je pred Sudom da ne prigovara prethodno opisanom upravnom postupku (vidi prethodne odlomke 12.-18.), već samo prekršajnom postupku (vidi prethodne odlomke 19.-25.). Točnije, u odgovoru na prigovor Vlade o neiscrpljivanju pravnih sredstava, podnositelj zahtjeva nedvosmisleno je izjavio:

„... podnositelj zahtjeva osporava pred Sudom samo odluke državnih tijela i sudova koje se odnose na carinski prekršaj, no ne osporava odluke upravnih i pravosudnih tijela usvojene u upravnom postupku u pogledu plaćanja carinskog duga.”

112. Kako je tome tako i uzimajući u obzir da se zapljena i prodaja podnositeljevog automobila dogodila u kontekstu upravnog postupka, a ne (prekršajnog) postupka kojemu podnositelj zahtjeva zapravo prigovara, slijedi da je ovaj prigovor nedopušten na temelju članka 35. stavka 3. točke a. Konvencije kao očito neosnovan i da ga treba odbaciti na temelju njezinog članka 35. stavka 4.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

113. Člankom 41. Konvencije predviđeno je sljedeće:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

114. Sud ponavlja da presuda u kojoj je utvrdio povredu nameće tuženoj državi pravnu obvezu okončati povredu i ispraviti njezine posljedice. Ako domaće pravo ne omogućava – ili omogućava tek djelomično – davanje obeštećenja, članak 41. ovlašćuje Sud da omogući oštećenoj stranci onakvu naknadu kakva mu se čini odgovarajućom (vidi predmet *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [VV], br. 31107/96, odlomci 32.-33., ECHR 2000-XI). S tim u vezi Sud prvo napominje da, uzimajući u obzir članak 82. stavak 3. Prekršajnog zakona (vidi prethodni odlomak 38.), podnositelj zahtjeva sada može, temeljem članka 214.-216. istog zakona (vidi prethodni odlomak 39.), tumačenog zajedno s člankom 502. stavkom 1. Zakona o kaznenom postupku (vidi prethodni odlomak 41.), Visokom prekršajnom sudu Republike Hrvatske podnijeti zahtjev za obnovu prekršajnog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu članka 7. Konvencije. Sud također primjećuje da temeljem članka 220. Prekršajnog zakona (vidi prethodni odlomak 40.) tumačenog zajedno s člankom 509. Zakona o kaznenom postupku (vidi prethodni odlomak 41.), Državni odvjetnik mora podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti ako je sudska odluka donesena u prekršajnom postupku uključivala povredu ljudskih prava.

115. S obzirom na prirodu prigovora podnositelja zahtjeva temeljem članka 7. Konvencije i razloge zbog kojih je utvrdio povredu tog članka, Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način popravljivanja posljedica te povrede bilo ponavljanje postupka kojemu se prigovara.

116. Imajući u vidu prethodno navedeno, i uzimajući u obzir da zastupnik podnositelja zahtjeva nije podnio zahtjev za pravičnom naknadom, Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s te osnove.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je prigovor koji se odnosi na članak 7. dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;

2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 7. Konvencije.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 4. listopada 2016. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Stanley Naismith
Tajnik

Işıl Karakaş
Predsjednica

© *Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava, sva prava pridržana*